

Kommunstyrelsen
Magnus Lindberg
Epost: magnus.lindberg@vasteras.se

Kopia till
Samtliga nämnder
Berörda bolag och kommunalförbund

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Delårsrapport 1 - per den 30 april 2024 för Västerås stad

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Rapporten godkänns.
2. Nämnder med underskott ska vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans och återrapportera åtgärdsplanen till kommunstyrelsen senast den 9 september 2024.

Ärendebeskrivning

Delårsrapport 1 per 30 april 2024 för Västerås stad med en översiktlig sammanfattning från de kommunala bolagen och kommunalförbunden överlämnas från kommunstyrelsen till kommunfullmäktige för beslut.

Årets prognos för Västerås stad visar ett negativt resultat på -7 mnkr mot budgeterade 0 mnkr. Prognosen innebär ett resultat på -0,1 procent av skatter, utjämning och generella bidrag. Exklusive jämförelsestörande poster är resultatet -1,0 procent. Balanskravsresultatet är -112 mnkr och balanskravet uppnås därmed inte utifrån denna prognos. Jämfört med budget innehåller prognosen lägre förväntade skatteintäkter och utjämning med 58 mnkr och högre pensionskostnader med 99 mnkr. Däremot är finansnettot 117 mnkr högre än budget, främst beroende på börsutvecklingens positiva inverkan på tillgångsportföljerna.

Sammantaget har bolag och kommunalförbund en prognos på underskott mot budget med 184 mnkr, däribland Mälarenergi och Mimer.

Nämnderna prognosticerar sammantaget ett överskott på 15 mnkr mot budget, exklusive realisationsvinster, exploatering och överskott för leasing. Utgångspunkten är att nämnderna ska uppnå budget i balans eller överskott, men fem nämnder prognosticerar underskott för helåret. Det gäller nämnden för idrott, fritid och förebyggande (-21 mnkr), tekniska nämnden (-15 mnkr), utbildningsnämnden (-6 mnkr), äldrenämnden (-3 mnkr) samt byggnadsnämnden (-2 mnkr).

Av årets utökade budget för investeringar i Västerås stad på 1 917 mnkr förväntas ett utfall på 1 421 mnkr för helåret.

Bolagens och kommunalförbundens sammanlagda budget för investeringar är 2 365 mnkr och prognosen är 2 189 mnkr.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Rapporten godkänns.
2. Nämnder med underskott ska vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans och återrapportera åtgärdsplanen till kommunstyrelsen senast den 9 september 2024.

Beslutsmotivering

Huvudsakliga förklaringen till den negativa prognosen är sänkt skatteprognos med -58 mnr och högre pensionskostnader. Försvagad arbetsmarknad och lägre befolkningsökning än väntat har bidragit till den lägre skatteprognosen.

Nämnderna sammantaget prognosticerar ett överskott på 15 mnr, exklusive realisationsvinster och överskott för finansiell leasing. Störst avvikelse finns i nämnden för idrott, fritid och förebyggande med -21 mnr, främst utifrån högre hyres- och energikostnader för idrotts- och badanläggningar. Tekniska nämnden förutser ett underskott på -15 mnr beroende på oväntat höga kostnader för vinterväghållning. Underskottet i utbildningsnämnden -6 mnr följer huvudsakligen av Hårska gymnasiet som har engångskostnader till följd av flytt och negativ inverkan på intäkter av vikande elevunderlag. Färre barn och elever än förväntat ger lägre kostnader för förskole- och grundskolenämnderna och de prognosticerar totalt sett överskott mot budget. Förskolan förutser dock ett underskott för den kommunala delen.

Prognosen är mindre negativ än mars beroende på att skatteprognosen har förbättrats och att nämnderna nu sammantaget förutser ett överskott mot budget. Ny pensionsprognos innebär dock en högre förväntad pensionskostnad.

På bolagssidan har Mälarenergi en negativ prognos mot budget, främst beroende på lägre elförsäljning och elpris. Mimer och Strategiska fastigheter når inte heller upp till årets budget, liksom Vafab kommunalförbund. Sammantaget är prognosen för budgetavvikelse för bolag och kommunalförbund -184 mnr.

Årets investeringsbudget för Västerås stad är 1 917 mnr. Utfallet för perioden är 296 mnr och prognosen 1 421 mnr för helåret.

Den sammanlagda investeringsbudgeten för bolag och kommunalförbund är 2 365 mnr. Utfallet för perioden är 476 mnr och prognosen 2 189 mnr för helåret.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Västerås stad befinner sig i ett ekonomiskt ansträngt år med lägre skatteprognos och högre pensionskostnader än väntat i budget. Även om nämnderna sammantaget prognosticerar ett överskott mot budget så

signalerar fem nämnder underskott totalt sett och därutöver en av de pedagogiska nämnderna underskott inom den kommunala regin. Det är därför viktigt att påminna om att utgångspunkten alltid är budget i balans och att över tid uppnå de uppsatta finansiella målen.

Hållbar utveckling

För en hållbar utveckling är det viktigt att ha en ekonomi i balans

Helene Öhrling

Stadsdirektör

Magnus Lindberg

Ekonomidirektör

2024-05-23

Dnr 2024/00058

Delårsrapport per 30 april 2024 Västerås Stad

Stadsledningskontoret

721 87 Västerås

021-39 00 00 • www.vasteras.se

Maria Lindblom Lundh

021-39 11 93 • maria.lindblom.lundh@vasteras.se

2024-05-23

Sammanfattning.....	3
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	4
EKONOMISK ANALYS.....	12
Västerås stad	12
Nämnderna	14
Bolag och kommunalförbund	19
INVESTERINGAR	20
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	25
ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	28
FÖRVÄNTAD UTVECKLING	31
UPPFÖLJNING AV MÅL.....	35
En jämlik, trygg och socialt hållbar kommun	36
En klimatsmart och ekologiskt hållbar kommun	38
En kommun med hög sysselsättning, goda arbetsvillkor och ett starkt näringsliv	39
SÄRSKILDA satsningar	43
Kollektivtrafiken	43
500 ferieplatser till barn och unga	43
Trygghetsatsning mot civilsamhället	43
Stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad	44
Insatser för stärkt civil beredskap	44
Insatser för ökad avtalstrohet	44
UPPFÖLJNING AV UPPDRAG FRÅN ÅRSPLAN 2024.....	45
UPPFÖLJNING AV PRIVATA UTFÖRARE.....	47
FINANSIELLA RAPPORTER	48
Resultaträkning Västerås stad	48
Budget, utfall och prognos per nämnd	49
Budget, utfall och prognos per bolag och kommunalförbund	50
Investeringar, Västerås stad	51
Investeringar, bolag och kommunalförbund	52
BILAGA 1. Finansrapport 2024-04-30	52

2024-05-23

Sammanfattning

Västerås stad

Årets prognos är -7 mnkr, -0,1 % av skatter, utjämning och generella statsbidrag (budget 2024: 0 mnkr).

därav verksamhetens prognos -196 mnkr (budget -71 mnkr)

därav prognos finansnetto 189 mnkr (budget 72 mnkr)

Prognos exklusive jämförelsestörande poster -112 mnkr, -1,0 %

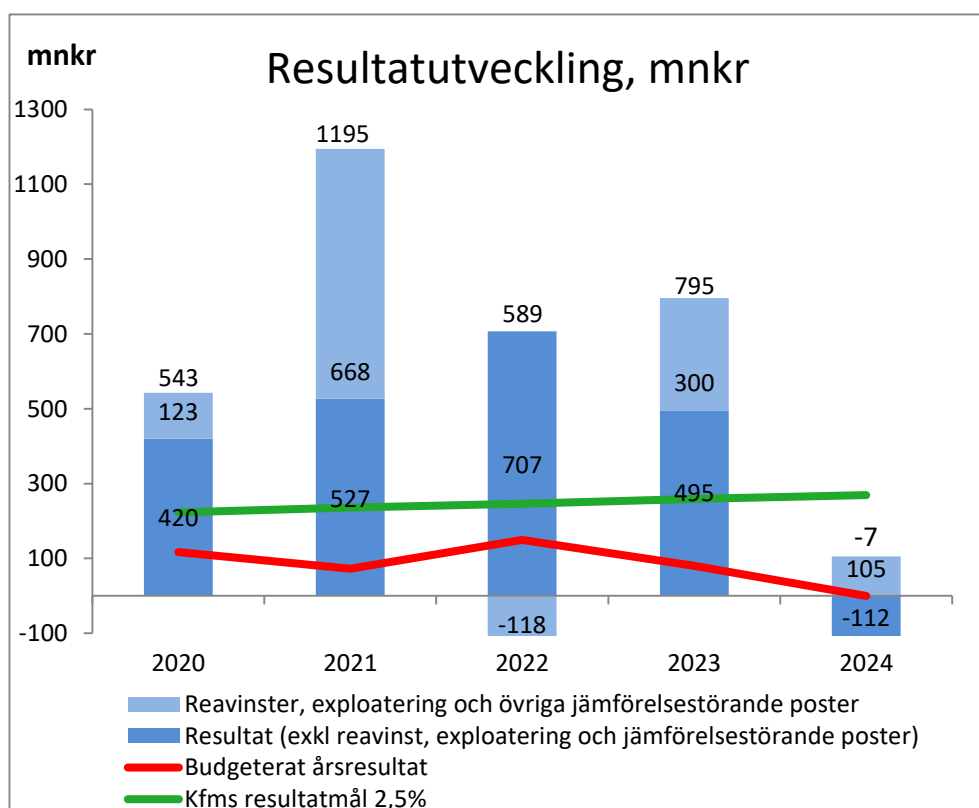
Balanskravsresultatet är -112 mnkr i prognosen.

Investeringsprognos 1 421 mnkr (budget 1 917 mnkr). Utfall april 296 mnkr.

Bolag och kommunalförbund

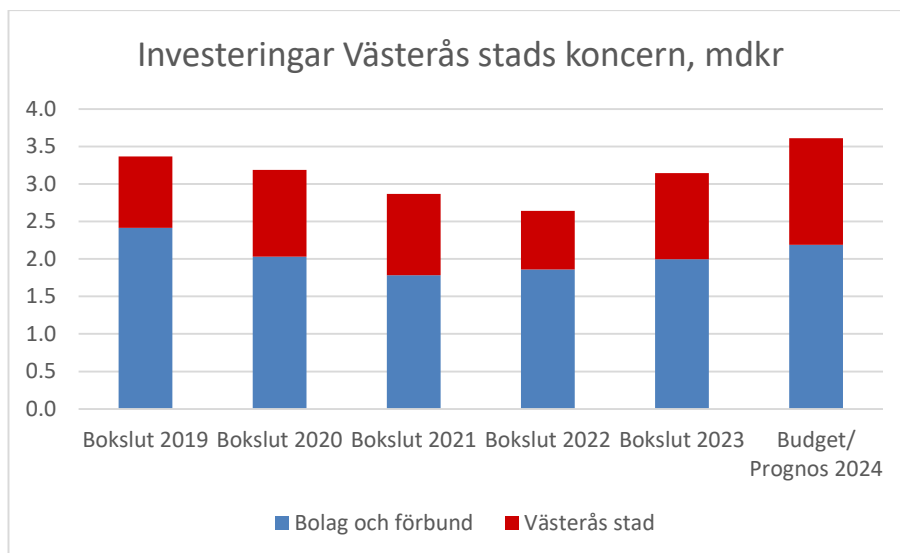
Årets prognos 496 mnkr (årsbudget 679 mnkr)

Investeringsprognos 2 189 mnkr (årsbudget 2 365 mnkr)

Prognosen för året är per april -7 mnkr, -0,1 % av skatter, utjämning och generella statsbidrag.

2024-05-23

Historiskt har investeringsutfallet för Västerås stad varit lägre än budget och stegvisa nedjusteringar av prognos har gjorts under respektive år. Utfallet i april är 15 procent av budget vilket kan innebära att prognosen även efter nedjustering är hög. Årsplanen innehåller en femårig investeringsram för nämnderna och bedömningen är att denna ram kommer att hållas. Prognosen för bolag och kommunalförbund är relativt hög sett till utfall tidigare år. De har historiskt haft utfall närmare budget än vad Västerås stad uppvisat.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

OMVÄRLDEN OCH EKONOMIN

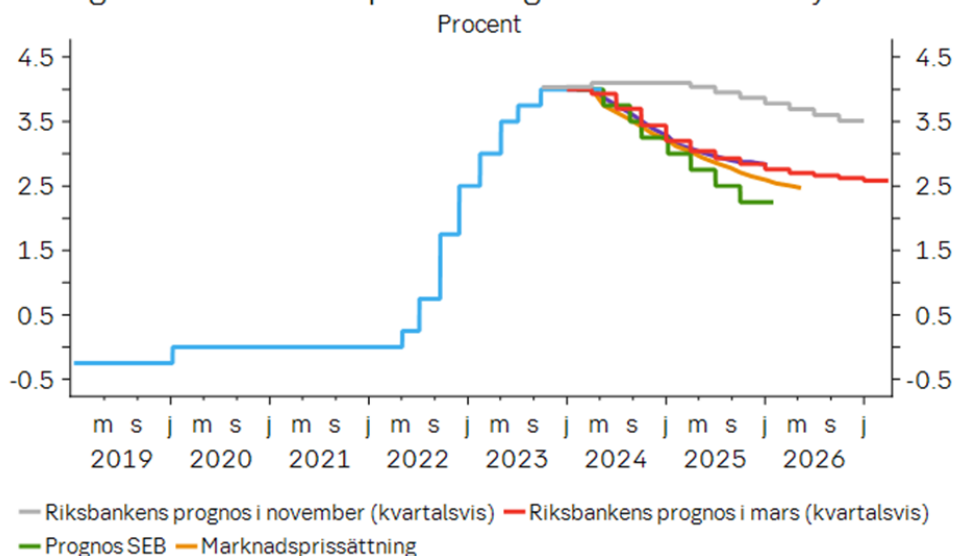
I linje med de flesta bedömares förväntningar sänkte Riksbanken, för första gången på åtta år, styrräntan till 3,75 procent vid sitt möte den 7 maj och signalerade att det är sannolikt med ytterligare två sänkningar under andra halvåret i år om inflationen blir som förväntat.

Ingen ny räntebana publicerades vid detta möte, som är en "Pennyngpolitisk uppdatering", men Riksbanken säger att den senaste tidens inkommande data bekräftar bilden av att inflationen närmar sig målet. Det är ganska osannolikt med nästa sänkning redan i juni men vissa analytiker håller fast vid prognosen om ytterligare tre till fem sänkningar senare i år.

Sänkningscykeln är nu inledd och de flesta analytiker ser en neutral styrränta kring 2 procent i slutet av 2025 vilket kommer att ha positiv påverkan på koncernens framtida räntekostnader.

2024-05-23

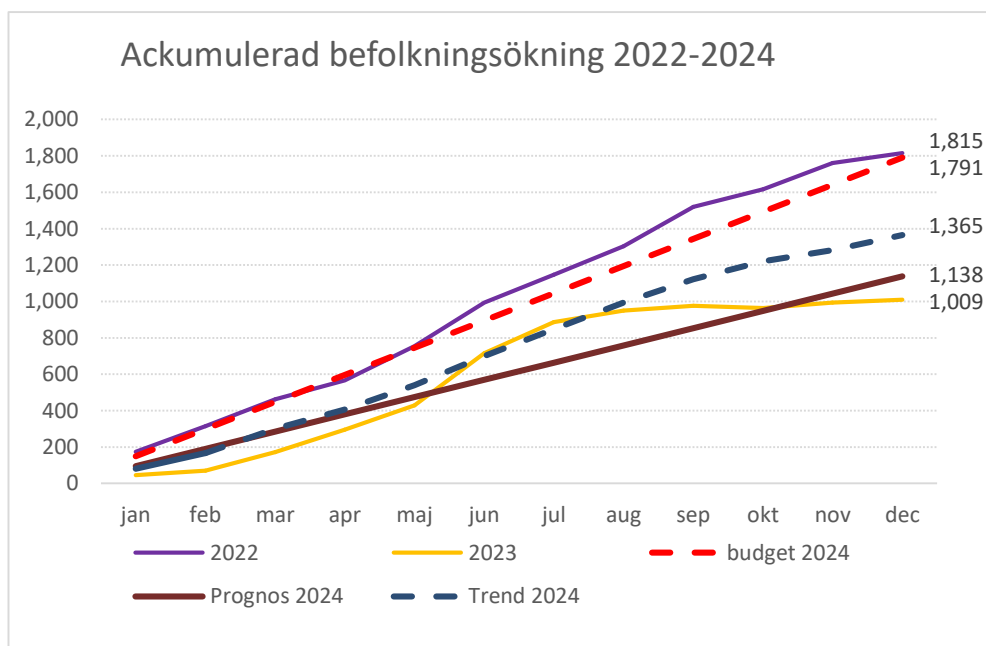
Prognos och marknadsprissättning av Riksbankens styrränta

Källa: Central Bank of Sweden (Riksbanken), Macrobond, SEB

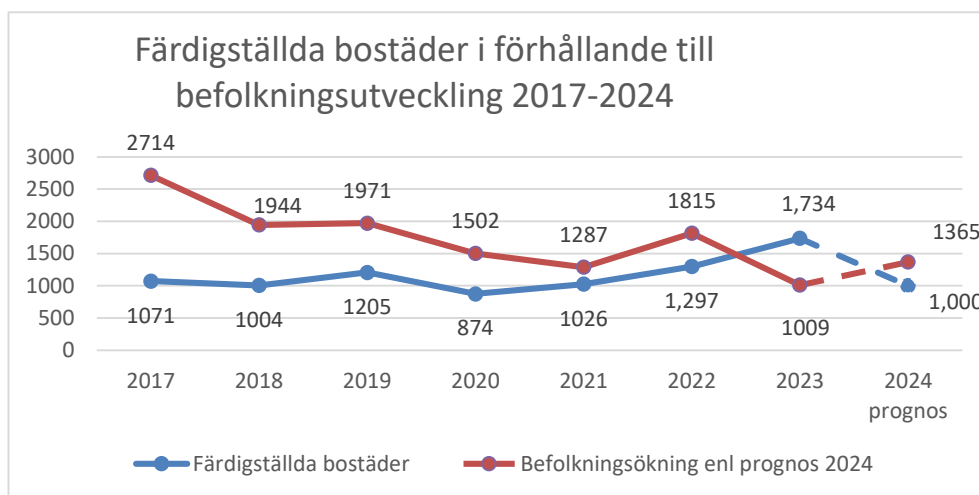
BEFOLKNINGSUTVECKLING OCH BOSTADSBYGGANDE

Totalt i riket så minskade befolkningen fortfarande något det första kvartalet. Minskningen beror på ett negativt invandringsöverskott medan födelseöverskottet har vänt från negativt till positivt. Förändringen är -0,3 %. Västerås befolkning har dock ökat med 1,9 %, 300 personer, huvudsakligen beroende på ett positivt inrikes flyttnetto.

2024-05-23

Årets budget bygger på en ökning på knappt 1 800 personer, medan en trendbaserad ökning utifrån utfall hittills i år och tidigare års snittökning tyder på att utfallet kan bli en ökning med knappt 1 400 personer. Årets prognos är en ökning med cirka 1 140 personer.

Prognosen för helåret är att 1 000 bostäder kommer att färdigställas och 350 påbörjas.

Till och med 30 april har 181 bostäder färdigställts (fått slutbesked) vilket är en halvering mot förra årets siffra för samma period. Prognosen för helåret är att ca 1 000 bostäder kommer färdigställas.

Det har redan påbörjats 225 bostäder (fått startbesked), vilket är i nivå med antalet för samma period 2023, men högt utifrån prognosen för 2024. Till Boverket angavs prognosen 350 påbörjade bostäder 2024, baserat på byggaktörernas prognoser.

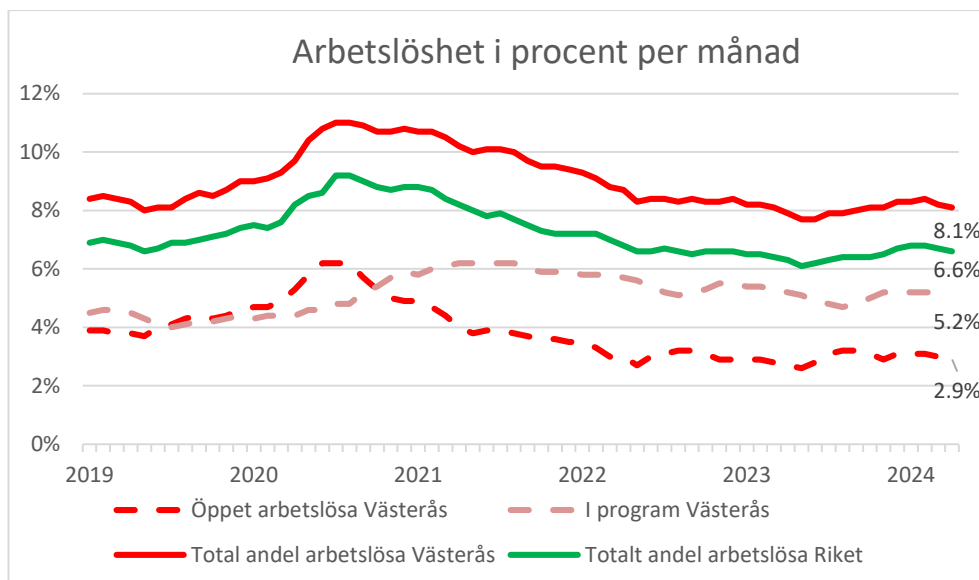
Det har färdigställts 29 småhus, varav 7 är återuppbyggnad efter brand. Flerbostadshusen som färdigställts är alla hyresrätter. Bland dessa finns Mimers ombyggnation Stenriket på Pettersberg, 19 lägenheter på Södra Källtorp, 79 på Ängsgärdet samt 29 i Önsta centrum

Det har påbörjats 16 bostadsrättssmåhus i Barkarö, 119 hyresrätter på Ängsgärdet, samt 48 hyresrätter på Karlsdal.

ARBETSMARKNADEN

Det ekonomiska läget fortsätter att påverka antalet arbetslösa. I slutet av april var drygt 346 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det är en ökning med närmare 19 000 personer jämfört med samma period förra året. Arbetslösheten är totalt 6,6 procent.

2024-05-23

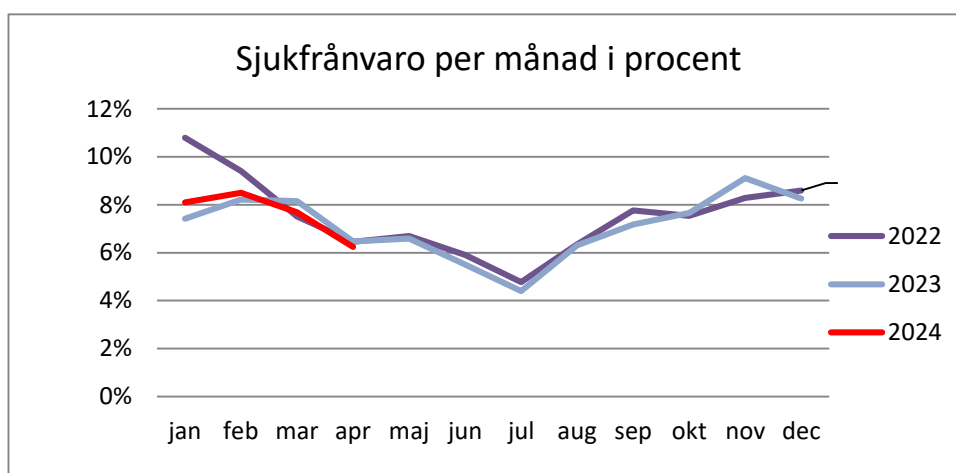

Den totala arbetslösheten är högre i Västerås än för riket i snitt, men den öppna arbetslösheten ligger något lägre i Västerås än i riket.

Antalet varsel hittills under 2024 är knappt 24 000 personer vilket är i paritet med förra året. Drygt 450 personer var i Västmanlands län.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron första kvartalet följer nu tidigare år med ett ackumulerat värde kring 7 procent, efter pandemiårens höga sjuktal. Eftersom eftersläpningen är stor i rapporteringen av sjukfrånvaron kan siffrorna komma att ändras. Högst sjukfrånvaro, kring 9 procent, återfinns inom vård och omsorg samt inom förskolan, med ännu högre tal för vissa delverksamheter i omsorg för funktionsnedsatta.

2024-05-23

FÖRSKOLA OCH UTBILDNING

Den överkapacitet av förskoleplatser, som delvis beror på nyöppnade förskolor och en minskad efterfrågan, fortsätter att medföra ekonomiska och bemanningsmässiga utmaningar. Förskolenämnden har därför under perioden beslutat att lägga ner tre förskoleenheter under året.

Skolverket har presenterat förslag till ändringar i förskolans läroplan. Bland annat innebär förslaget att det inte längre blir obligatoriskt att använda digitala lärvverktyg i förskolan och ett förstärkt fokus på högläsning och fysisk aktivitet.

Under mars påbörjades en omläggning av vikarieförmedlingen i ett projekt där ett team med 18 förskolor anställt medarbetare som ska vara vikarier inom dessa förskolor i stället för att nyttja vikarier från vikarieförmedlingen. Syftet är att få en kvalitetsförstärkning genom ökad stabilitet och mer kvalificerade vikarier, utan att det blir högre kostnader.

Grundskolenämnden har beslutat att förlänga avtalet med Högskolan Dalarna gällande följeforskning av grundskolans systematiska kvalitetsarbete.

Grundskolan har genomfört resultatdialoger med alla grundskolor under första kvartalet. Verksamhetsuppföljningen fokuserade på att analysera hur väl pågående utvecklingsinsatser fungerar och vilken effekt de ger.

Andelen lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, Västerås kommunala skolor har sjunkit marginellt från 64,7 % år 2022 till 64,3 % år 2023. I riket är resultat för kommunal huvudman 72,4 %. Inom fritidshemmen är behörigheten 27 % vilket kan jämföras med 38 % för riket.

Den extra studietid som infördes som ett obligatorium för skolor att erbjuda elever från och med årskurs 4 är fortfarande svår att genomföra fullt ut.

Ansökningarna till gymnasiet visar att det är färre elever på totalen än tidigare. Underlaget visar även att en lägre andel unga än tidigare söker utbildningar hos den kommunala huvudmannen. Det finns tomma platser på vissa utbildningar medan det är kö till andra, vilket blir kostsamt. Det är främst vissa yrkesprogram som har få sökande. Eftersom eleverna inte söker de utbildningar som Skolverket och andra aktörer pekar på är viktiga både för individens framtida försörjningsmöjligheter och samhället, finns det ett behov av att se över hur gymnasieskolorna jobbar med att attrahera elever.

Ett ökat antal unga har gjort avbrott i sina studier under året. Det leder till ett ökat antal unga inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Det förväntas leda till ökade kostnader och på längre sikt fler ungdomar i utanförskap, det vill säga unga som varken arbetar eller studerar (UVAS).

Det råder en generell brist på lärarkompetens, främst inom vissa yrkesutbildningar. Det medför att det krävs nya sätt att arbeta och det krävs också samverkan mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen och Västerås yrkeshögskola på annat sätt än tidigare.

2024-05-23

VÅRD OCH OMSORG

Öppenvård missbruk har under delar av 2023 och under början av 2024 haft en konstant kö av inkommande ärenden.

Sommarrekryteringen av cirka 700 vikarier inom omsorg till äldre och personer med funktionsnedsättning har genomförts under året genom en ny kampanjsatsning.

Arbetsmiljöverket har gjort tre inspektioner gällande hot och våld inom egenregin inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning, varav två har föränletts av allvarliga händelser och en enligt en allmän nationell tillsyn som fokuserar på våld på vårdboenden. De brister som identifierats har åtgärdats och återkopplats till Arbetsmiljöverket.

Vissa delar i arbetet med bemanningsoptimeringen inom vård- och omsorgsverksamheterna har inte kunnat verkställas enligt tidsplanen på grund av brister i stadens IT-miljö. Situationen följs upp nogsamt och åtgärder vidtas kontinuerligt.

Kostnaden för utskrivningsklara patienter på sjukhuset har ökat. Anledningen är längre väntetid på korttidsplats för personer med demenssjukdom än tidigare på grund av brist på tillgängliga platser på särskilt boende.

Avvecklingen av Resmilans servicehus är genomförd och kunderna har flyttats till annat servicehus (79 %), äldreboende (15 %) samt trygghetsboende/eget boende (6 %).

För att främja arbetet med att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre har regeringen under våren 2024 utlyst statsbidrag till samtliga kommuner utifrån antal äldre i staden. Statsbidraget ger möjlighet att starta, förbättra eller utöka arbetet med hälsosamtal. Tanken är att skapa en struktur för regelbundna samtal och samarbete med lokala mötesplatser för äldre.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har beslutat att dra tillbaka Continuums tillstånd att bedriva hemtjänst. Leverantören har överklagat beslutet och beviljats inhibition, varpå verksamheten fortsätter tills dess förvaltningsrättens dom kommer. Förvaltningen är förberedd för det fall förvaltningsrätten fastställer IVO:s beslut och kunderna därmed, med kort varsel, behöver välja en ny hemvårdsleverantör.

TRAFIK

Vintern innebar mycket snö och kyla. Det märks i form av många vinterväghållningspådrag, ökade markvärmekostnader samt rekord i mängden utlagt grus. Uppskattningsvis mellan 6 000 och 7 000 ton grus har lagts ut. De stora mängderna grus har gjort att också arbetet med att vårsopa staden tagit ovanligt mycket resurser i anspråk.

2024-05-23

Den stora underhållsskulden inom brobeståndet leder till märkbara konsekvenser för västeråsarna. Tre broar har under inledningen av året varit helt eller delvis avstängda. En upphandling inom området bro har överklagats och processen har dragit ut på tiden.

De nya regleringarna för elsparkcyklar är nu införda i sin helhet. Det betyder att det råder parkeringsförbud på huvudcykelstråk, vissa större cykelvägar samt på vägar och tillhörande gång- och cykelbanor i villaområden.

En sexårig överenskommelse gällande drift och underhåll av gatu- och parkskötsel för driftområde centrum/norr har tecknats med stadens egenregi.

LOKALER OCH BYGGNATION

Ett minskat bostadsbyggande har slagit hårt mot byggbranschen i dess helhet. Vissa byggmaterial har sjunkit i pris medan andra ligger kvar på en högre nivå än normalt. Trots den kortsiktiga uppgörelsen i Slite på Gotland ligger cementpriserna fortsatt höga. Tillsammans leder det till fortsatta fördyrningar i byggprojekten, fastän byggföretagen generellt har relativt låg orderingång.

Det fortsätter att byggas i Västerås men i mycket saktare tempo. Ärendemängden för bygglov för första delåret ligger på 2023 års nivå. Det som har kommit in är mestadels bygglov för mindre åtgärder, medan de större projekten fortfarande är få. Det är en normal produktion av detaljplaner. Effekten 5 (Finnsätten) har antagits och Resecentrum har gått i laga kraft under perioden.

Fortsatt arbete kring driftoptimering, driftövervakning samt automation och styrning av lokaler pågår. Ökad automatisering fortsätter att bidra till ökad fastighetsoptimering av stadens lokalbestånd.

Tidigare behov av ramavtal har nu stabiliserats och begärda upphandlingar har överlag gått bra.

Den juridiska processen är nu klar efter hävandet av driftavtalet för stadens fastighetsbestånd där de ekonomiska kraven tillföll staden. Utöver denna process pågår fortfarande ett ärende i Tingsrätten avseende ett av stadens städravtal.

MILJÖ

Kronofogdemyndighetens upphandling av borttransport av avfall på fastigheten där ett tidigare återvinningsföretag låg i Skultuna, blev klar under hösten 2023. I slutet av december påbörjades borttransporten. De avsatta pengarna från kommunfullmäktige är nu förbrukade och merparten av avfallshögarna i Skultuna är borttransporterade.

Nya lagar inom miljöskyddsområdet har trätt i kraft 2024. Den som serverar mat och dryck måste erbjuda kunden möjligheten att få maten i en återanvändbar matlåda eller drycken i en återanvändbar mugg. Kravet gäller alla verksamheter som tillhandahåller 150 eller fler engångsmatlådor och engångsmuggar i snitt per

2024-05-23

dag. Information har skickats ut från staden till alla serveringsställen om detta. Alla verksamheter som hanterar livsmedel, exempelvis butiker, måste sortera förpackningarna respektive matavfallet i separata fraktioner innan avfallet lämnas till en mottagare.

Västerås avvaktar ytterligare klargörande från Naturvårdsverket kring det nya förbudet för privatpersoner att elda trädgårdsavfall.

KULTUR OCH FRITID

Idrottsföreningarna växer i både antal medlemmar och aktiviteter. Detta leder till ett ökat tryck på stadens idrottsanläggningar, främst gällande isyta och stora idrottshallar. Föreningarna har hämtat upp den verksamhet som tappades under pandemin.

Arbete inför SM-veckan pågår. SM-finalerna i bandy har genomförts och mycket fokus har lagts att synliggöra Västerås som plats. Att synliggöra idrotten för de nya familjer och individer som bosätter sig här är en viktig del för att de ska trivas och stanna i Västerås.

I samarbete med idrotten och VSK Bandy i samband med bandyfinalen fylldes bibliotekets huvudentré med sportredskap och olika sportaktiviteter. Biblioteket gjorde även en 'pop up' med bibliotekscykeln utanför arenan under finaldagarna. Det kommer att bli en fortsättning på samarbetet under sommaren med aktiviteter i Botaniska trädgården.

Stadens stora idrottscuper är en viktig inkomstkälla för arrangerade föreningar. Under många år har det varit stora utmaningar med att möjliggöra övernattning i skolor för de som deltar i cuper, då nya skolor inte varit anpassade för övernattningar. Under årets början har ett intensivt arbete genomförts med brandansvariga för att göra en omstart i frågan.

Deltagande i fritidsklubbsverksamhet, inklusive mellanmål, kommer att vara avgiftsfritt från och med augusti 2024. Beslutet innefattar även minskade öppettider på lov samt att ingen lunch ska erbjudas under loven. Beslutet förväntas underlätta för barn att delta i verksamheten och ett antagande är att fler barn till verksamheten är att vänta. Beslutet innebär uteblivna intäkter för verksamheten och att effektiviseringar kommer att krävas.

Valborgsfirande genomfördes på Anundshög med 3 500 besökande som hade möjlighet att ta sig till platsen med gratis buss.

Antalet obetalda fakturor för elevavgifter inom kulturskolan har ökat.

Den nya sorteringsautomaten, nyrenoverade barnavdelningen och bibliotekets arbete med kris och beredskap samt Kulturbanken har gjort att biblioteket fått flera studiebesök från andra kommuner under året.

2024-05-23

EKONOMISK ANALYS

Västerås stad

Prognosen är sammantaget bättre än i mars. Ny skatteprognos i april visar på mindre negativ avvikelse mot budget, nämnderna är sammantaget bättre än budget och finansnettot har ökat ytterligare. Ny pensionsprognos innebär dock högre förväntade pensionskostnader och risk finns för ytterligare kostnader utifrån budgeterade pålägg för personalomkostnader som inkluderar pension.

Flera nämnder visar prognoser med överskott mot budget. För förskola är detta till främst till följd av färre barn än budgeterat och inom grundskolan lägre lokalkostnader och överskott inom Expektrum. För individ- och familjenämnden är det till stor del färre placeringar inom barn- och ungdomsområdet än vad som förväntats och för kommunstyrelsen till stor del vakanser. Fem nämnder visar prognoser att understiga budget. Nämnden för idrott, fritid och förebyggande anger ökade externa hyreskostnader och högre energikostnader som orsak medan tekniska nämnden tar upp överskridande av budget för vinterväghållning. Även utbildningsnämnden, byggnadsnämnden och äldre- och vårdnämnden prognosticerar negativa avvikelser mot budget.

Finansnettots prognos är förbättrad med en extra utdelning på 30 mnkr från Stadshus AB samtidigt som prognosen för kostnader ökat med samma belopp för beslutade extra satsningar inom civil beredskap och ökad avtalstrohet. Finansnettot påverkas positivt av realiserade vinster i tillgångsportföljerna till följd av stigande börser under årets första del.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Prognosen för verksamhetens resultat, resultatet före finansposter, är ett underskott med -196 mnkr. Det är 124 mnkr lägre än årets budget. Huvudsakligen beror den negativa prognosen på högre pensionskostnader samt högre lönekostnader inom äldre- och vårdens egenregi än budgeterat. Lägre skatteintäkter balanseras i stort sett av generella statsbidrag från 2023.

SKATTEINTÄKTER

Det var en oväntat stark tillväxt av skatteunderlaget 2023 trots en svagare ekonomi. Utvecklingen har dock sedan dämpats påtagligt utifrån en lägre befolkningsökning förra året än förutsett och vikande arbetsmarknad vilket gör att skatteprognosen nu är lägre än vad som är budgeterat.

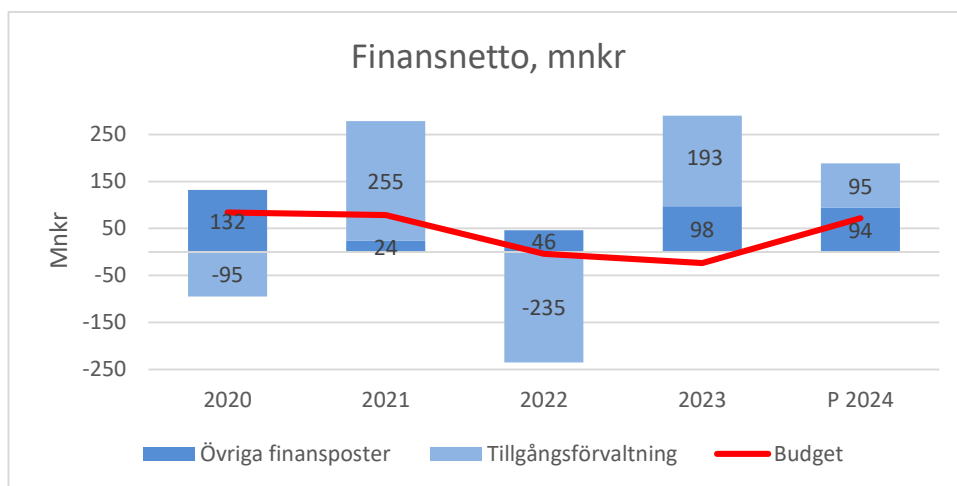
SKR:s skatteprognos i april innebär en viss förbättring så att den negativa avvikelsen mot budget minskar något till -58 mnkr från -74 mnkr i föregående prognos. Förändringen beror i princip på omfördelning mellan år så att den ackumulerade förändringen i skatteunderlaget för perioden 2023-2027 är oförändrad.

2024-05-23

FINANSPOSTER

Prognosen för finansnettot är 189 mnkr. En del av prognosen utgörs av realisationsvinster på finansiella tillgångar på grund av börsuppgångar hittills under året. De orealiserade vinsterna står för en stor del och prognosticeras av försiktighetskäl till halva utfallet som var vid april månads utgång.

Kommunkoncernen hade vid månadsskiftet en räntebindning något över 4 år. Efterfrågan på stadens värdepapper är fortsatt god och internbanken fortsätter att hålla en god likviditet. Marknadsvärdet i pensionsportföljen var den 30 april 1 747 mnkr, upp med 136 mnkr eller 8,5 % under årets första tertial. Likviditetsportföljen hade ett marknadsvärde på 562 mnkr, en ökning med 21 mnkr eller närmare 4 % sedan årsskiftet.

Prognosen för finansnettot är 189 mnkr, varav 83 mnkr speglar placeringarnas börsvärdering (orealiserade vinster).

BALANSKRAVSRESULTAT

	Utfall	Prognos
Balanskravsresultat	2024-04-30	2024-12-31
Resultat enligt resultaträkningen	8	-7
Realisationsvinster försäljning anl tillgångar	-6	-7
Realisationsvinster finansiella poster	-18	-16
Orealiserade värden av finansiella tillgångar	-154	-83
Resultat för avstämning av statens balanskrav	-170	-112

Prognosen visar att Västerås stad inte förväntas uppnå balanskravsresultatet i år.

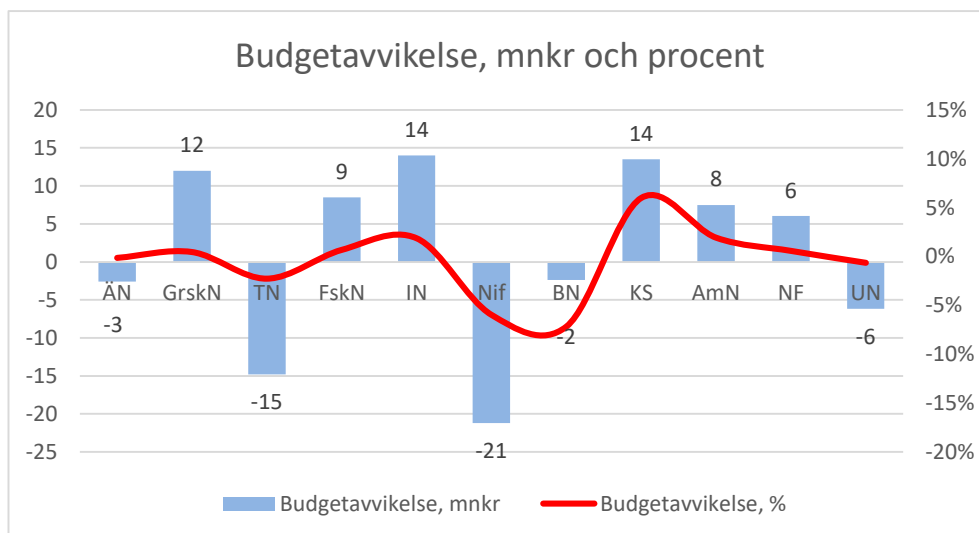
2024-05-23

REALISATIONSVINSTER

Realisationsvinsterna de första fyra månaderna är 10 mnkr, huvudsakligen från försäljning av tomträtter. Sex fastighetsförsäljningar, tomträtter småhus, har genomförts. På grund av det allmänna ekonomiska läget med bland annat högre räntenivåer har inte lika många varit intresserade av att friköpa sina tomter, men eventuella räntesänkningar framöver kan ge ett högre antal friköp. En fastighet och fem bostadsrätter har också sålts.

169 mnkr i realisationsvinster för tillgångsportföljerna ingår i finansnettot för perioden. Huvuddelen är orealiserade vinster och dessa ingår i prognosen till hälften av försiktighetskäl.

Nämnderna

Nämnderna redovisar en sammanlagd prognos på ett överskott på 15 mnkr, exklusive realisationsvinster och överskott för leasing. Diagrammet visar de nämnder med störst budgetavvikelse i kronor eller i procent i förhållande till sin budget. Utgångspunkten är att nämnderna ska uppnå budget i balans eller överskott, i synnerhet mot bakgrund av strama ekonomiska förutsättningar även nästa år. I finansiella rapporter redovisas samtliga nämnder.

62 mnkr av generella statsbidrag som periodiserats från 2023 gäller prestationer inom äldreomsorgen, varför äldrenämnden får dessa medel som interna bidrag från centrala poster. Detta gör att centrala poster visar motsvarande underskott mot budget.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens prognos är ett underskott mot budget på -15 mnkr. Huvudsakligen beror underskottet på ökade kostnader för vinterväghållning. Det har varit betydligt fler pådrag samt hög kostnad för bortforsling av snö. Till detta

2024-05-23

tillkommer kostnader för sandupptagning. Även markvärmekostnaden har ökat stort.

Bland särskilda satsningar finns 18 mnkr för kollektivtrafiken i nämndens ram, se kapitlet Särskilda satsningar, avsnittet om kollektivtrafik.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Nämnden för idrott, fritid och förebyggandes prognos har ytterligare försämrats till -21 mnkr. Huvudsakligen beror underskottet på högre hyres- och energikostnader på idrotts- och badanläggningarna. Störst belopp står underskottet på Rocklundaområdet för. Utöver dessa kostnader ser indexuppräknningen av Kokpunkten ut att bli högre än budget, samt framgångar för stadens idrottsföreningar som ökar kostnaderna. Det gäller SM-finalen i bandy och VSK:s uppflyttning i allsvenskan.

Vakanta tjänster ger ett mindre överskott i verksamheterna för fritid och förebyggande.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har en total prognos på ett överskott om 16 mnkr, varav 3 mnkr består av realisationsvinster. Lägre fastighetskostnader inom mark-och exploateringsverksamheten, vakanser inom bland annat ekonomi samt utvecklingsinsatser som inte nyttjas på ledningsnivå är orsaker till överskottet.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden har en prognos på ett överskott på 14 mnkr. Prognosen bygger bland annat på färre institutionsplaceringar inom barn och ungdomsområdet, främst placeringar avseende barn i skyddat boende. Dessa placeringar har även en lägre dygnskostnad jämfört med vad som är budgeterat och bedöms ha en lägre kostnad året ut.

Vuxenvården har en prognos på budget totalt men bedömningen är att antalet SIS-placeringar kommer att vara fler än budget. Detta tillsammans med högre kostnader inom vuxen köpt familjehemsvård gör att det blir en negativ årsprognos för delområdet, som vägs upp av övrig vuxenvård. Delområde vuxen övrigt inklusive våld i nära relation (VIR) har en positiv prognos beroende på lägre personalkostnader utifrån vakanser i början på året inom bostadssociala enheten samt färre antal skyddsplaceringar (VIR).

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden har en positiv prognos på 8 mnkr vilket främst beror på färre antal hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd.

Antal i välfärdsjobb har i snitt varit 73 under perioden vilket är 13 fler än budgeterade 60 platser. Målet är att uppnå 90 platser i slutet av året. Satsningen på välfärdsjobb har inneburit en besparing på ekonomiskt bistånd med 6 mnkr för 2024 och med 32 mnkr sedan starten december 2020.

2024-05-23

Äldrenämnden

Äldrenämndens prognos per april är en mindre negativ avvikelse på totalen, men med stora skillnader mellan beställarsidan och egenregin, där obalanserna inom hemvården fortgår.

Beställarverksamhetens helårsprognos på +58 mnkr består i en reserv som inte bedöms användas i år, medel för Ängsgärdet som behövs delvis i år men främst med helårseffekt för 2025 och återbetalning från en privat utförare som fick för hög ersättning 2023. Prognosen innehåller också ökade avgiftsintäkter för både hemvård och särskilt boende, ökade kostnader för utskrivningsklara patienter och lägre kostnader för administrativ personal.

Den stora orsaken till den negativa avvikelsen för egenregin -60 mnkr, ligger i kostnaderna verksamheten har att arbeta med för att optimera sin bemanning och kostnader som en följd av personalpolitiska beslut. Effektiviseringskravet riktat till verksamheten har fördelats på tre år, 2024–2026. Den prognosticerade minusavvikelsen består i att delar av effektiviseringarna förväntas ge resultat först under nästkommande två år. I prognosen ingår 25 mnkr som förts över från 2023 som avser prestationsbaserat statsbidrag för timanställda. Detta förbättrar prognosen som annars skulle hamna på -85 mnkr.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Nämnden för personer med funktionsnedsättning har en positiv prognos på 6 mnkr som till sin helhet återfinns inom beställarsidan.

Prognosen kan förklaras av lägre prognostiserade kostnader avseende den gemensamma förvaltningen, boendestödet, köpta placeringar för Barn- och unga LSS samt lägre prognostiserade kostnader för personlig assistans och övriga stödinsatser. Nämnden har även prognostiserat för högre kostnader för köpta placeringar vuxna SoL.

Prognosen för nämndens egenregi bedöms i nuläget till 0. I budgeten för nämndens egenregi, finns en inbyggd effektivisering motsvarande ca 24 årsarbetare som behöver effektueras under året

Förskolenämnden

Förskolenämnden har en prognos på ett överskott på 8 mnkr fördelat på 12 mnkr för tilldelningsekonomi och -4 mnkr för den kommunala förskolan. Den positiva budgetavvikelsen beror främst på en prognos baserad på den senaste befolkningsprognosen med färre barn i verksamheten. Antal barn i förskoleverksamhet 2024 beräknas vara 100 färre än i budget. Därutöver en för hög kompensation i årets ram för tillkommande lokalersättning.

Den negativa prognosen för kommunala utföraren beror främst på personalkostnader som beräknas bli cirka 8 mnkr högre än budgeterat. En orsak är omläggning av vikarieförmedlingen i ett projekt som innebär att ett team med 18 förskolor anställt medarbetare som ska vara vikarier inom dessa förskolor i stället

2024-05-23

för att nyttja vikarier från vikarieförmedlingen. Under förändringsprocessen beställs även vikarier från vikarieförmedlingen vilket lett till ökade personalkostnader. Under hösten kommer volymerna av barn vara betydligt lägre än under våren och det är därför viktigt att förskolorna anpassar sin bemanning till antalet barn, vilket prognosen bygger på.

Grundskolenämnden

Total årsprognos för grundskolenämnden är ett överskott på 12 mnkr som finns inom tilldelningsekonomin.

Den positiva budgetavvikelsen beror främst på en prognos baserad på den senaste befolkningsprognosen med färre elever i verksamheten.

Den kommunala grundskolan beräknas följa budget. Prognosen är beräknad till att verksamhetsområdet grundskola kommer att redovisa en positiv prognos på +4 mnkr och restaurangverksamheten en negativ prognos på -4 mnkr. Grundskoleverksamhetens överskott beror främst på överskott hos Expectrum samt lägre lokalkostnader än budgeterat. Restaurangverksamhetens underskott beror främst på att ersättningarna för måltider hos skolverksamheten inte täcker ökade livsmedelskostnader.

Utbildningsnämnden

Prognosen för utbildningsnämnden i år landar sammantaget på -6 mnkr.

I prognosen för tilldelningsekonomin på ett överskott på 5 mnkr ingår ett än så länge ohanterat besparingskrav på konsultkostnader på 2 mnkr samt underskottskompensation som uppskattats till 4 mnkr för hela året. Däremot visar Vuxenutbildningscentrum ett positivt överskott om 5 mnkr för 2024, till följd av statsbidrag från tidigare år än 2023 och som det inte finns återkrav på.

Ett budgetunderskott om 8 mnkr för året är beräknat för den kommunala utföraren utifrån de programersättningar som beslutades av nämnden i november 2023. Prognosen är -11 mnkr, det vill säga 3 mnkr sämre och beror på större underskott på enheten Hahrska än budgeterat. Hahrskas underskott beror på att elevvolymerna är för låga. Förvaltningen kommer arbeta aktivt med åtgärder för att minska underskottet i gymnasieskolan, men en ekonomi i balans kommer inte att uppnås för 2024. Vikande elevtal till höstens antagning gör att intäktsprognosen är lägre än budget.

2024-05-23

Effektiviseringsåtgärder

Nämnder med effektiviseringskrav i årsplanen arbetar utifrån dessa för att nå budget i balans. För de nämnder som prognosticerar underskott för helåret tillkommer ytterligare behov av effektiviseringar.

Tekniska nämnden förutser ett underskott totalt sett för året mot budget beroende på högre kostnader för vinterväghållning. Nämnden har dragit ner på flera kostnader för att balansera anslagsbudget. De största posterna är konsultköp och underhållskostnader för gator och parker.

Utbildningsnämndens enheter har en ekonomi i balans, förutom Hahrska. Prognosen för verksamhetsområdet exklusive Hahrska är + 9,5 mnkr i år trots vikande elevvolym. Men de stora ekonomiska utmaningarna för Hahrska leder till att verksamhetsområdet som helhet inte har en ekonomi i balans under 2024. Övriga enheter styrs för att leverera så bra resultat som möjligt men större överskott än vad som nu förutses bedöms inte kunna uppnås om en godtagbar kvalitet ska upprätthållas. Förvaltningen arbetar aktivt med åtgärder för att minska underskottet men totalt sett förutses inte en ekonomi i balans för året. Nämnden prövade under våren 2023 om fler program och eller inriktningar ska avslutas på Hahrska för att långsiktigt få en bättre ekonomi. Resultatet blev att inriktningen svets på industriprogrammet inte längre finns som alternativ från och med hösten 2023.

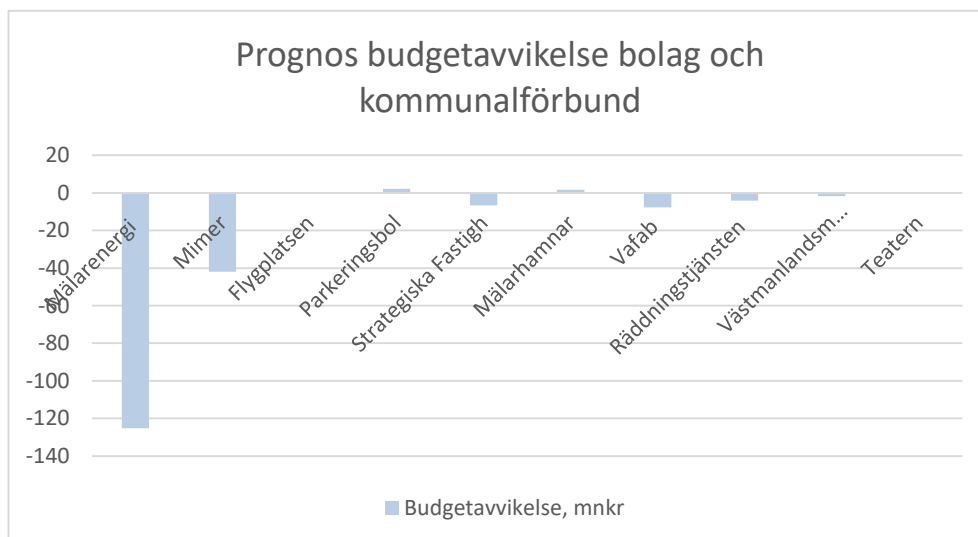
Äldrenämnden förutser effektiviseringar utifrån det kända underskottet inom nämndens egen regi, till följd av kostnader för att optimera sin bemanning och däri kostnader för dessa som en följd av personalpolitiska beslut. Verksamheterna för särskilt boende inom nämndens egen regi har liksom hemtjänsten fått i uppdrag att effektivisera och optimera sin bemanning, sett över tre år 2024-2026 och full effekt av åtgärder kommer först successivt under perioden.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har tidigare år genomfört besparingar utifrån effektiviseringskrav. Detta har till största delen hanterats genom kostnadsnedskärningar och effektiviseringar. Årsplan 2024 inkluderar effektiviseringsbehov och därutöver prognosticerar nämnden ett underskott mot budget som behöver åtgärdas om budget i balans ska uppnås.

Byggnadsnämnden har en negativ prognosen mot budget för helåret, beroende på lägre intäkter till följd av rådande konjunktur som påverkar byggbranschen stort och högre kostnader för personal på grund av lägre frånvaro och ingen personalomsättning. I Verksamhetsplan 2024 anges ett antal åtgärder för ekonomi i balans, däribland fokus på uppdrag som ger intäkter, ny finansieringsmodell för geografisk information, utlåning av personal till andra verksamheter inom Västerås stad och även externt, samt mjukt anställningsstopp. Åtgärder behöver också ses utifrån bedömning av bland annat byggbranschens utveckling över tid.

2024-05-23

Bolag och kommunalförbund

Koncernens två största bolag, Mälarenergi och Mimer, lämnar en prognos för 2024 efter finansiella poster som avviker negativt mot årets budget. Även Strategiska fastigheter avviker negativt i helårsprognosen.

Mälarenergi AB

Mälarenergi har en resultatprognos på 351 mkr (364 mkr 2023) efter finansiella poster, vilket är 125 mkr lägre än budget. Periodens resultat efter finansiella poster uppgår till 401 mkr (405). Den väsentliga resultatavvikelsen ligger hos affärsområde Värme med -127 mkr och förklaras av lägre elförsäljning samt lägre elpris i jämförelse med budget. Även bränslekostnader har ökat på grund av bränslemixen samt av högre volymer under årets inledande vintermånader. Genomsnittlig avkastning på totalt kapital exklusive vatten prognosticeras för 2024 till 4,1 % (4,1 %) och soliditeten till 39,0 % (40,1 %), vilket innebär att bolaget väntas uppfylla den finansiella målen i ägardirektivet.

Bostad AB Mimer

Mimer prognostiserar ett resultat efter finansiella poster på 46 mkr (106), vilket är 42 mkr lägre än budget. Periodens ackumulerade resultat efter finansiella poster uppgår till 5 mkr (43). Årsförhandlingen gällande 2024 års hyror resulterade i en genomsnittlig hyreshöjning om 5,3%, vilket är något högre än budgeterat och påverkar resultatet på helåret. Försäljning av pantbrev, fastighet och lokal förväntas ge en reavinst på 22 mkr. I budget för 2024 inkluderades även en reavinst för Förseglet hus GLMN, transaktionen genomfördes bokfördes redan 2023 och ger ett negativt avvik mot budget på cirka 54 mkr. Övriga kostnader avviker negativt gentemot budget framför allt beroende på ökade mediakostnader. Sjunkande räntor förväntas att ge en positiv effekt på helåret på

2024-05-23

22 mnkr gentemot budget. Mimer uppfyller målen i ägardirektivet för soliditet men når inte nå avkastningskravet på totalt kapital om minst 3%.

Västerås Strategiska Fastigheter

Strategiska Fastigheter prognostiserar ett resultat efter finansiella poster på minus 8 mnkr (8), vilket är 7 mnkr lägre än budget. Avvikelsen gentemot budget beror på högre kostnader än budgeterat för sanering, restaurering, underhåll och reparationer men även högre räntekostnader utifrån förvärvet av Råby Centrum i början av 2024. Strategiska Fastigheter uppfyller målet i ägardirektivet för soliditet.

Övriga bolag och förbund

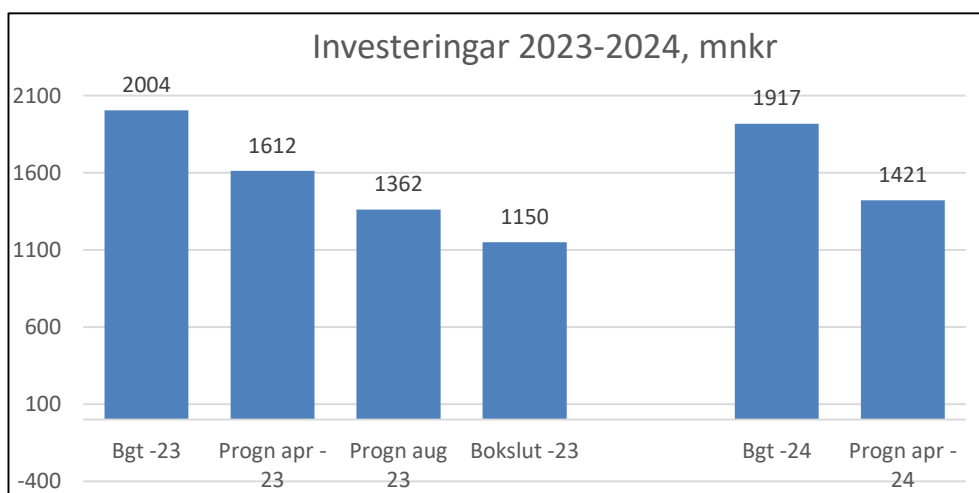
Övriga bolag ligger i stort sett i linje med budget och har sammantaget ett positivt prognostiserat resultat efter finansiella poster på cirka 4 mnkr.

Kommunalförbunden visar sammanlagt på en negativ resultatavvikelse gentemot budget på 14 mnkr, framförallt beroende på lägre behandlingsintäkter utifrån minskad mängd avfall, pensionskostnader samt räntekostnader.

INVESTERINGAR

Investeringsutfallet i Västerås stad per april uppgår till 296 mnkr, vilket är 15 procent av årets budget på 1 917 mnkr. Prognosen för året är 1 421 mnkr vilket är 74 procent av årets budget.

I mars beslutade kommunfullmäktige om en tilläggsbudget till fastighetsnämnden om 191 mnkr för perioden 2024–2028. Denna har fördelats inom perioden 2024–2026 och 114 mnkr är därmed inkluderat i årets investeringsbudget och varav 104 mnkr i årets prognos. Prognosförändringen beror främst på omfördelning av utgifter inom perioden 2024–2028. Den största förändringen har skett inom fastighetsnämndens investeringar och då främst inom skolområdet.

2024-05-23

Investeringar 2024

Prognosen för fastighetsinvesteringar för 2024 uppgår till 903 mnkr vilket är en sänkning mot budget på 400 mnkr och prognosen är därmed 69 procent av årets budget.

Inom förskola avser avvikelsen främst omfördelning av prognos till 2025 av bland annat förskolorna på Rönaby, Fredriksdals förskola på Gäddeholm samt Romfartuna. På Rönaby har investeringsbehov tillkommit på grund av ersättningspaviljonger under byggnationstiden vilka kommer falla ut i år.

Underhållsåtgärder på Hamre ridhus beräknas genomföras under perioden. Årets prognossänkning beror på att utredning pågår om eventuella åtgärder, cirka 40 mnkr omfördelas mellan åren 2024 och 2025.

Årets prognosavvikelse för grundskola avser till största delen investeringar på Vallbyängsskolan, Ekbergaskolan samt Håkantorpskolan. Dessa är i utrednings- och projekteringskedje. Prognosförändring avser omfördelning inom perioden 2024–2028 då det blivit tidsförskjutningar på grund av bland annat omtag gällande paviljonglösningar samt upphandling av entreprenör.

Utifrån uppdaterade nyckeltal, med känt byggindex och kända förutsättningar för projekten, indikerar de nya kalkylerna att kostnadsbilden ser högre ut för projekten jämfört med grundbudgeten. Om så blir fallet blir känt efter upphandlingsfasen och anbud inkommit.

STÖRRE FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT UNDER ÅRET ÄR:

I år har ombyggnationen av Sofia skolan färdigställts och utemiljön planeras färdigställas under våren. Ombyggnationen på Hammarbyskolan har färdigställts efter en utdragen process på grund av att upphandlad entreprenör gick i konkurs under pågående process.

STÖRRE PROJEKT SOM BERÄKNAS FÄRDIGSTÄLLAS UNDER 2024 ÄR:

Anpassningen av lokaler i Växhusets för utbildningsnämndens räkning beräknas färdigställas inom kort och tillbyggnad samt matsal på Carlforsska skolan planeras stå klart inför skolstart hösten 2024. Nybyggnationen av gruppboenden på Sätra och förskolan Barkarö/Gotö beräknas färdigställas till sommaren/hösten 2024. Tillbyggnaden av Emausskolan togs i bruk under våren 2024 och ombyggnaden beräknas färdigställas våren 2025

STÖRRE PÅGÅENDE PROJEKT DÄR BYGGNATION PÅGÅR ÄR:

Större projekt som pågår är nybyggnationen av Fridnässkolan (tilläggsbudget) som beräknas färdigställas till höstterminen 2025. Etablering av paviljonger för evakuering av Rönaby förskola pågår och rivning av befintlig förskola utförs när paviljongerna är färdigställda. Nyproduktion av nya förskolor på Rönaby planeras färdigställas slutet av 2025. Nybyggnation av Gäddeholmskolan etapp 1 och

2024-05-23

Persboskolan /Drömfabriken i Skultuna planeras färdigställas till höstterminen 2026.

Upphandling av entreprenör, samverkansavtal, Fredriksdals förskola är genomförd och projektering startar maj 2024. Produktion planeras pågå mellan 2025 och sommaren 2026.

Planerade kommande investeringar som är i slutskedet av projekteringsfasen är Romfartuna förskola samt ombyggnation/renovering skola samt Vallbyängsskolan. Upphandling pågår under maj månad.

ÖVRIGA INVESTERINGAR:

Prognosen för årets infrastrukturinvesteringar uppgår till 189 mnkr vilket är en sänkning mot budget på 17 mnkr och prognosen är därmed 92 procent av årets budget.

Strategiska investeringar visar på en sänkning jämfört med budget och en omfördelning mellan åren inom budgetperioden. Det gäller främst investeringar på Pilgatan exklusive Röda torget, GC-väg till Tortuna och RoRo projektet.

Vissa omfördelningar inom beslutad investeringsbudget på de ordinarie infrastrukturinvesteringar har gjorts vilket har medfört en prognossänkning 2024 jämfört med budget. Exempelvis har upprustningen av Botans trädgård framflyttats ett år då den planeras genomföras i samband med en större åtgärd kring biblioteket samt att upprustningen av Bruksleden pågår till 2025.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har en budget 2024 på 32 mnkr. Prognosen visar på 37 mnkr vilket innebär en ökning 2024. Ökningen beror på att vissa projekt som konstgräsplan på Ringvallen IP och LED-belysning har framflyttats och därmed har budget från 2025 flyttats till 2024. Däremot har utvecklingen av Vedbobacken samt nya bryggor Vågholmen flyttats fram inom perioden.

Exploateringsverksamheten prognostiseras till 209 mnkr för året vilket är en sänkning mot årets budget med 80 mnkr. De främsta orsakerna är förändringar i genomförande mellan åren, exempelvis en avfart vid Irsta samt gator och annan infrastruktur inom områdena Sätra, Gäddeholm och Finnsletten som senareläggs. Utöver det har åtgärder i koloniområdet Biskopsängen på grund av markrörelser intill Svartån skjuts fram till kommande år då arbetet med åtgärdsförslag och framtagande av kalkyl pågår.

Att Mälarporten genomförde ett fastighetsförvärv föregående år samt att byggnationen på bussområdet vid tågstationen kommer att påbörjas 2024 bidrog till att genomförandebeslutet av Resecentrum etapp 1 kunde tas tidigare är beräknat. Detta har medfört en prognosförändring 2024.

2024-05-23

INVESTERINGSBUDGET 2024–2028

Kommunfullmäktige har i oktober 2023 beslutat om en femårig investeringsbudget för perioden 2024–2028. Investeringsplanen anger vilka objekt som ska genomföras inom den beslutade femårsramen. En översyn kommer att göras våren 2025 för att se på eventuella behov av justeringar i planen. Ett tilläggsbeslut har tagits av kommunfullmäktige under 2024 gällande utökning av ram till fastighetsnämnden för Fridnässkolan som investering i stället för inhyrning.

Fastighetsnämndens investeringsbudget för femårsperioden uppgår till 3 863 mnkr, inklusive beslutad tilläggsbudget gällande Fridnäs. Prognosen för aktuella fastighetsprojekt inom femårsramen ligger cirka fyra procent över budgeterad nivå. Det beror på att befintliga projekt i investeringsplanen har kommit längre i sin utrednings- eller projekteringsfas och därmed fått uppdaterade och anpassade kalkyler utifrån aktuella nyckeltal. Prognoserna är baserade på kalkyler och en mer säkrad kostnadsbild kan tas fram i samband med inkomna anbud. Därav finns en osäkerhet i prognossiffran. Inget av dessa projekt är i dagsläget upphandlat på högre kostnadsnivå än budget. Sammantaget är samtidigt bedömningen att den femåriga totala ramen kommer att upprätthållas.

På grund av höga kalkyler på ombyggnadsprojekt har Individ- och familjenämnden beslutat att inte gå vidare med ombyggnation av Iggebyvillan och i stället gett uppdrag åt fastighetsnämnden att söka efter andra passande lokaler.

Grundskolenämnden har återremitterat en paviljonglösning på Ekbergaskolan på grund av kostnadsökningar. Översynen är klar och beslut om fortsättning inväntas från grundskolenämnden.

Tekniska nämndens investeringsbudget för femårsperioden uppgår till 1 039 mnkr. Prognosen för femårsperioden gällande infrastrukturinvesteringar (strategiska och ordinarie underhåll) är oförändrad mot beslutad femårsram. Tekniska nämnden har identifierat ett antal nytillkomna investeringsbehov som inte ingår i den beslutade femårsbudgeten.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har en investeringsbudget för femårsperioden på 93,5 mnkr och prognosen för perioden är oförändrad.

Mark och exploaterings investeringsram för femårsperioden uppgår till 1 907 mnkr. Prognosen för perioden överstiger budgetramen med 18 procent. Orsaken till det är bland annat att Mälarporten har kunnat tidigarelägga vissa delar i projektet kring Resecentrum etapp 1. Det har gett en prognosökning för femåriga perioden på 184 mnkr (15 %) medan totalen är oförändrad. Gällande övriga mark- och exploateringsinvesteringar har investeringsvolymen ökat med 166 mnkr (15 %). Investeringarna är självfinansierade medan utökade skötselvolymen till följd av investeringarna påverkar tekniska nämndens driftkostnader.

2024-05-23

INVESTERINGAR BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Investeringsutfallet för bolagen och kommunalförbunden i perioden är 476 mnkr, vilket är 20 % av årets budget på 2 365 mnkr. Prognosen för året är 2 189 mnkr.

För koncernen Mälarenergi uppgick investeringarna i första tertiet till 213 mnkr. Prognosen för året är 1 401 mnkr vilket är lägre än budget. Avvikelsen beror på omprioriterade, pausade och framflyttade investeringar med anledning av ändrade planer hos kunder inom fjärrvärme och fjärrkyla. Förändringen är främst inom affärsområde Värme och Marknad & Försäljning.

Mimers utfall för tertiet uppgick till 167 mnkr och avsåg nya lägenheter, garage och underhåll. Prognosen för året är 467 mnkr vilket är en sänkning mot budget.

Nya Västerås Flygplats AB prognostiserar inte några investeringar under 2024.

Västerås Parkerings AB färdigställde parkeringshuset Oxen förra året och ett nytt betalsystem installerades under hösten. Under 2024 är endast mindre förbättringsarbeten planerade. Inga övriga investeringar pågår.

Västerås Strategiska Fastigheter AB har ett utfall för tertiet på 18 mnkr vilket är högre än budget. Ökningen beror på önskade hyresgästanpassningar för verksamheterna. Prognosen inkluderar även en tidsförskjutning till nästa år av en hyresgästanpassning för Gäddeholm AB.

Investeringsprognosen i Mälarhamnar uppgår till 9 mnkr vilket är lägre än budget. Investeringarna består framför allt av förnyelse och förbättring av fordons- och maskinparken.

Vafab kommunalförbunds investeringsutfall uppgick till 26 mnkr. Prognosen för helåret är oförändrad mot årsbudgeten.

Mälardalens Räddningstjänst har ett utfall på 57 mnkr i första tertiet och årets prognos uppgår till 146 mnkr vilket är oförändrad mot budget. Projektet Eriksberg har fortsatt under perioden och det har påbörjats investeringar på diverse olika fordon, möbler, ombyggnationer samt utrustning. Under perioden har en investering färdigställts.

Kommunalförbundet Västmanlandsmusikens investeringsprognos är oförändrad mot årets budget. Under året har investeringarna gjorts i stolar till de publika ytorna i konserthuset samt ljudutrustning.

Västmanlandsteatern har inte utfört några investeringar under första tertiet. Under hösten beräknas investering gällande interkom, skvaller och kallningssystem utföras.

2024-05-23

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Västerås stad

Västerås stads HR-strategiska plans fokusområde ska stödja utvecklingen av medarbetare och organisation, samt ange de övergripande metoder/vägval som avses vidtas under perioden. Planen tar sin utgångspunkt i omvärldsanalys, koncernstrategin, politisk viljeinriktning för mandatperioden (fokusområde 3), Sveriges Kommuner och Regioners nio strategier samt förvaltningarnas identifierade kompetensförsörjningsutmaningar.

Målsättningen är att stärka kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare. För att nå målsättningen är följande områden viktiga:

- Stärkt ledarskap och medarbetarskap
- Jämlika förutsättningar och villkor
- Konkurrenskraftig kompetens
- En hållbar och trygg arbetsmiljö
- Utvecklande samarbeten och samverkan

Stärkt ledarskap och medarbetarskap

En viktig del av kompetensförsörjningen är att skapa förutsättningar för en framgångsrik ledarutveckling och chefsförsörjningsprocess. Västerås stads aspirantprogram är en satsning för att skapa bästa möjliga förutsättningar för en långsiktig och framgångsrik chefsförsörjningsprocess. Aspirantuttagning har skett under våren inför uppstart av ny omgång 2024/2025 och under april månad

2024-05-23

avslutades aspirantomgång 2023/2024, där 21 deltagare genomfört den ett-åriga satsningen.

Under första kvartalet har Västerås stads ledarskapsprogram startat igång tre grupper utav årets totala sex, med 21 deltagare i varje del. Programmet grundar sig i Ledarskapsmodellen som är en vetenskaplig modell som påvisar beteenden som är gynnsamma och värdeskapande i stävan mot ett utvecklande ledarskap.

Jämlika förutsättningar och villkor

Inom ramen för HR strategiska arbetet, så har utvecklingsgruppen för detta område startat upp sitt arbete kring att kvalitetssäkra underlag och analysmaterial som används i lönebildning och lönekartläggning, för gemensamma metoder för staden.

Årets avtalsrörelse har varit och är fortsatt en utmaning, med varsel om stridsåtgärder, förhandlingar som lett till kortare avtal samt lett till att nya löner blir försenade för vissa grupper. Staden har i år i linje med arbetet kring Jämlika förutsättningar och villkor avsatt extra pengar för kvinnodominerande yrken inom de "mjuka" förvaltningarna, för att fortsatt verka för goda jämlika förutsättningar och villkor. Ett medvetet arbete som ligger i linje med framtagna Målplan 2024-2027 mot en ny Lönestrategi Västerås stad.

Könsfördelningen inom Västerås stad är 78 procent kvinnor och 22 procent män, samma nivå som föregående år samma period.

Hållbar och trygg arbetsmiljö

Inom ramen för HR strategiska arbetet, så har utvecklingsgruppen för detta område startat upp sitt arbete kring att utveckla chefers förmåga inom områden som Kränkande särbehandling, Konflikter, Hot och våld m.m.

Under våren har årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och skyddsronder genomförts.

Insatsen kring obligatoriska arbetsmiljöutbildning för stadens alla chefer slutfördes våren 2024, där 333 av 425 deltog. Denna insats var en engångsinsats och ett större omtag efter pandemin, i syfte att säkra och höja kompetensnivån hos våra chefer. Från och med 2024 ligger denna utbildning som en ordinarie del i chefers introduktion.

Inom vissa förvaltningar har cheferna en mer ansträngd arbetssituation med ökad arbetsbelastning och ökade krav med grund i förändrat samhällsklimat (trygghet och säkerhetsfrågor), där nya arbetsuppgifter kräver mer tid och kunskap. Arbetsmiljön för chefer och naturligtvis medarbetare är en central fråga för stadens utveckling och målpuppfyllelse. Det gäller såväl den fysiska som den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön.

Sjukfrånvaro under första kvartalet ligger på ack 7,65% och är därmed på samma nivå som föregående år samma tid. Det förebyggande arbetet med att främja en

2024-05-23

god arbetsmiljö och skapa förutsättningar att må bra och prestera bra fortgår, där dialog, kunskapsdelning och förståelse för eget ansvar är viktiga nycklar.

Konkurrenskraftig kompetens

Inom ramen för HR strategiska arbetet, så har utvecklingsgruppen för detta område startat upp sitt arbete kring att utreda och benna kring områden såsom möjliggörare för att få den åldrande arbetskraften att vilja arbeta länge och frågor kring att utveckla den interna rörligheten inom staden.

Fortsatt stora utmaningar i att attrahera och finna nya medarbetare.

Utmaningarna med kompetensförsörjningen är betydande och det är svårt att rekrytera förskollärare och barnskötare med rätt kompetens, grundskollärare (svenska som andraspråk och matematik) samt yrkeslärare till gymnasiet. Arbetet med att säkra kompetensnivån och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för att ha behöriga och legitimerade förskollärare samt andra medarbetare pågår.

Kompetensförsörjningen inom framförallt barn och ungdoms myndighetsutövning är en ständig utmaning, där det i princip alltid finns vakanser och nya medarbetare behöver rekryteras. En större satsning har genomförts på att rekrytera biträdande socialsekreterare - i regel beteendevetare eller likvärdig utbildning - för att förstärka bemanningen, viken har fallit väl ut. Parallellt har en uppdragsutbildning om fyra terminer på kvartsfart upphandlats, Mälardalens universitet kommer att påbörja kurs ett hösten 2024.

Inom vård och omsorgsförvaltningen pågår ett arbete kring bemanningsoptimering och organisatoriska förutsättningar har skapats för detta, med ny bemanningschef och bemanningskonsulter. På de enheter där dessa varit medverkande i schemahanteringen kan en positiv förändring i processen ses som kommer att få effekt. Bemanningsoptimeringen är en betydande orsak till att försöka hantera schemalaggningsen mer optimalt så att alla resurser används på rätt sätt.

Trots en förändrad arbetsmarknad inom bygg- och fastighetsbranschen är det fortfarande tufft att rekrytera och behålla seniora förvaltare, projektledare och vissa specialister. Det gäller såväl konkurrensen från den privata marknaden, som löneläge och övriga anställningsvillkor.

Personalomsättningen har sjunkit i jämförelse med samma period föregående år från 3,27% till 2,25%. Västerås stad har 127 medarbetare som fyller 65 år under 2024 och 55 medarbetare som fyller 67 år.

Utvecklande samarbeten och samverkan

Inom ramen för det HR strategiska arbetet inom staden, har fyra förvaltningsöverskridande utvecklingsgrupper startats upp från januari 2024 med syfte att systematisera HR:s utvecklingsarbete, dela kunskap och kompetens över gränserna och främja tillsammanskapet inom stadens HR. Genom struktur, gemensamma processer och arbetssätt optimera både resurser och stödet samt

2024-05-23

skapa tydlighet för stadens chefer. Med ambition att detta ska leda till att stadens chefer får bättre förutsättningar att lyckas i sitt arbete och ledarskap. Varje utvecklingsgrupp består av HR medarbetare från stadens olika förvaltningar. De fyra utvecklingsgrupper är indelade i HR strategiska planens områden:

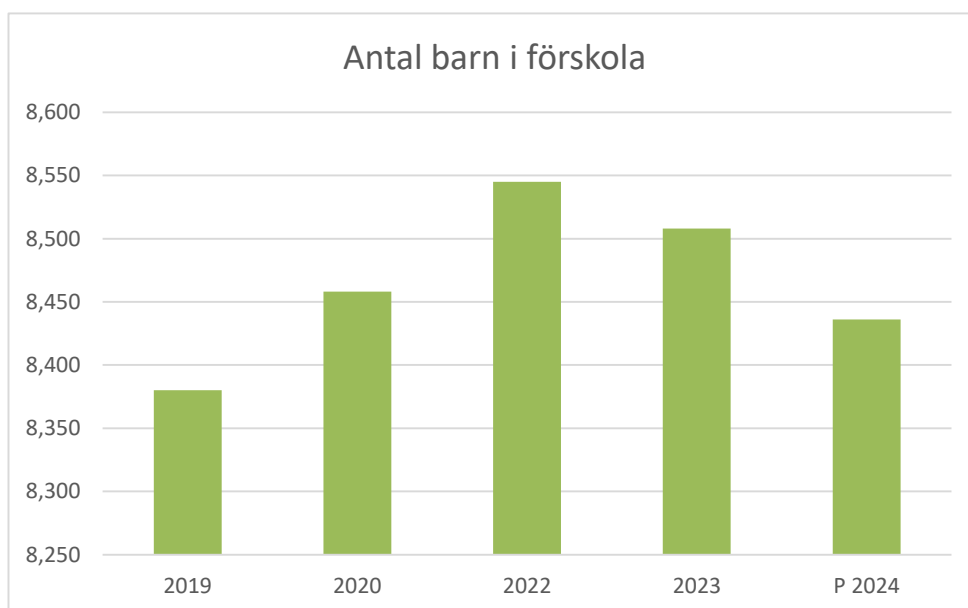
- Stärkt ledarskap och medarbetarskap
- Jämlika förutsättningar och villkor
- Konkurrenskraftig kompetens
- En hållbar och trygg arbetsmiljö

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

ÅRETS RESULTAT, MNKR	2019	2020	2021	2022	2023	P 2024
Årets resultat	529	543	1 195	589	796	-7
Årets resultat enligt balanskravet	230	509	740	738	551	-112
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster	147	420	527	707	495	-112
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag, %	1,7	4,7	5,6	7,2	4,8	-1,0

Årets resultat ser ut att bli ett underskott mot budget utifrån högre pensionskostnader, lägre skatteintäkter och underskott i vissa nämnder.

Antalet barn i förskolan förväntas minska på grund av färre barn i åldersgruppen. Prognos för andel barn i verksamheten förväntas däremot bli högre 2024 på grund av att det är främst de små barnen som blir färre och de går i mindre utsträckning i förskoleverksamhet än de stora.

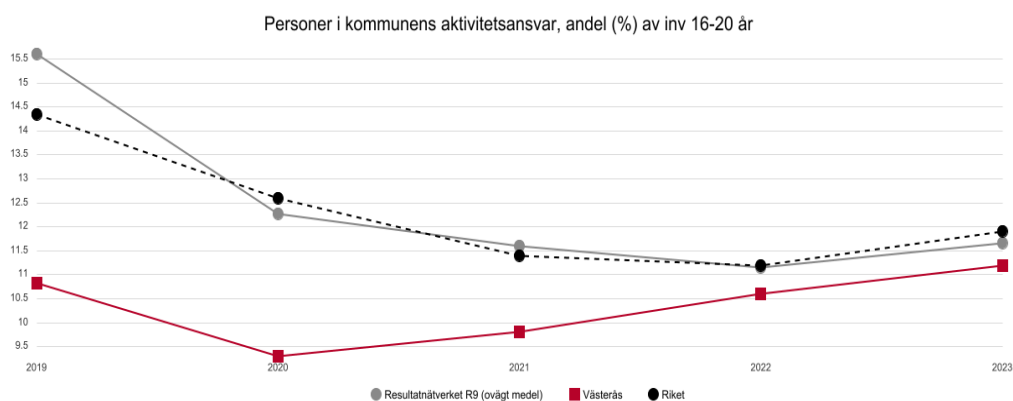

2024-05-23

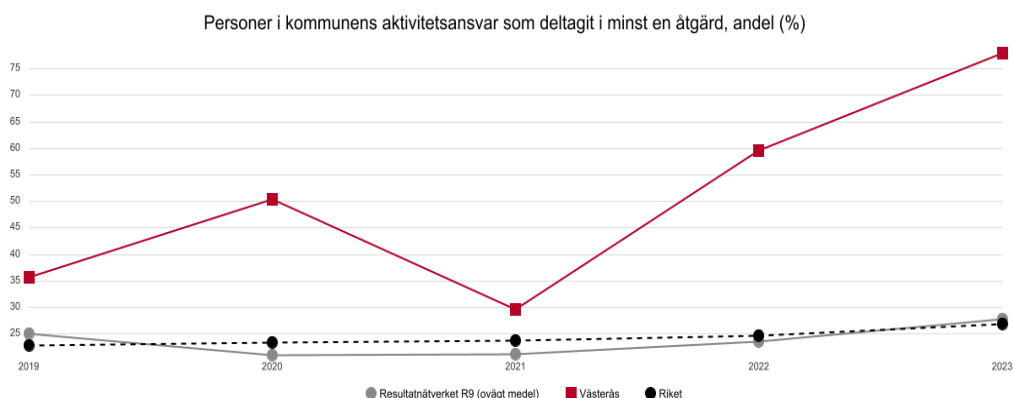
Både antalet barn i förskola och antalet elever F-9 går ner jämfört med årets budget. Antal elever (F- 9 och anpassad grundskola) är i budget 18 555, (exklusive Skultuna). Prognos för helåret är 18 336. Det är totalt 219 elever färre än i budgeten.

Enligt senaste befolkningsprognosen kommer antalet personer i gymnasieålder (16 - 18 år) att minska något fram till 2026, för att sedan öka svagt. På längre sikt kan vi se en svag ökning fram till slutet av 2030-talet då det sker en skarp minskning av antalet elever i 16–18 år.

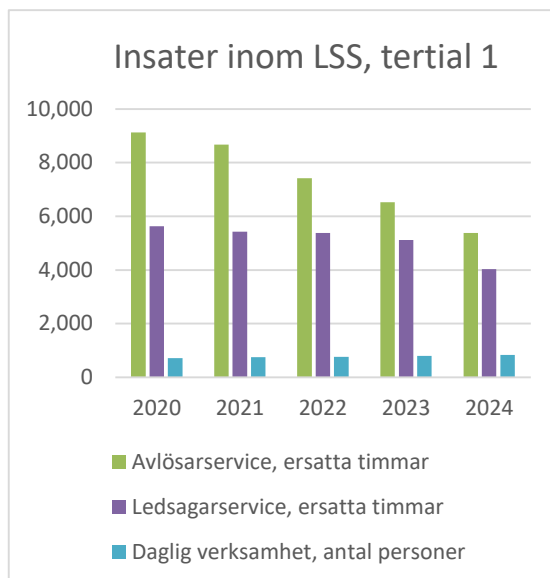
Under de senaste åren har andelen som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ökat, det vill säga att det är fler unga som varken går i skola eller arbetar. Utvecklingen har varit negativ under de senaste åren, vilket även gäller våra jämförelsekommuner samt riket i stort.

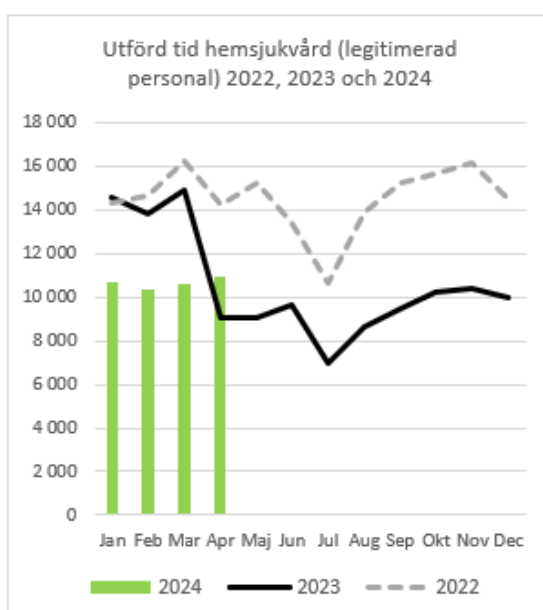
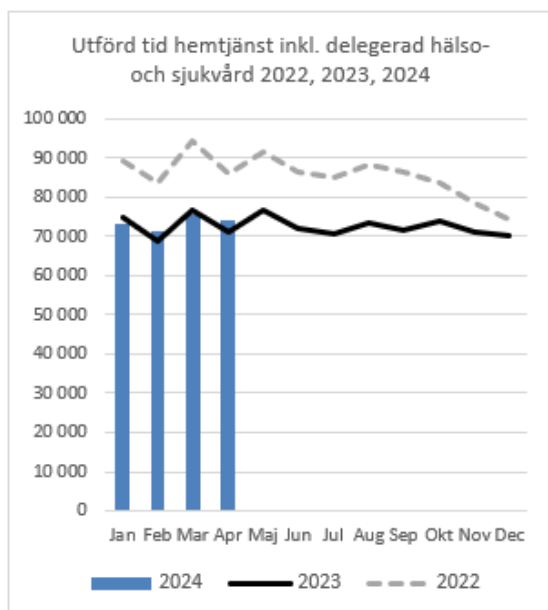
Av de som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret så är det en kraftigt ökande andel som deltar i minst en åtgärd. Här syns en tydlig skillnad mellan Västerås och andra kommuner.

2024-05-23

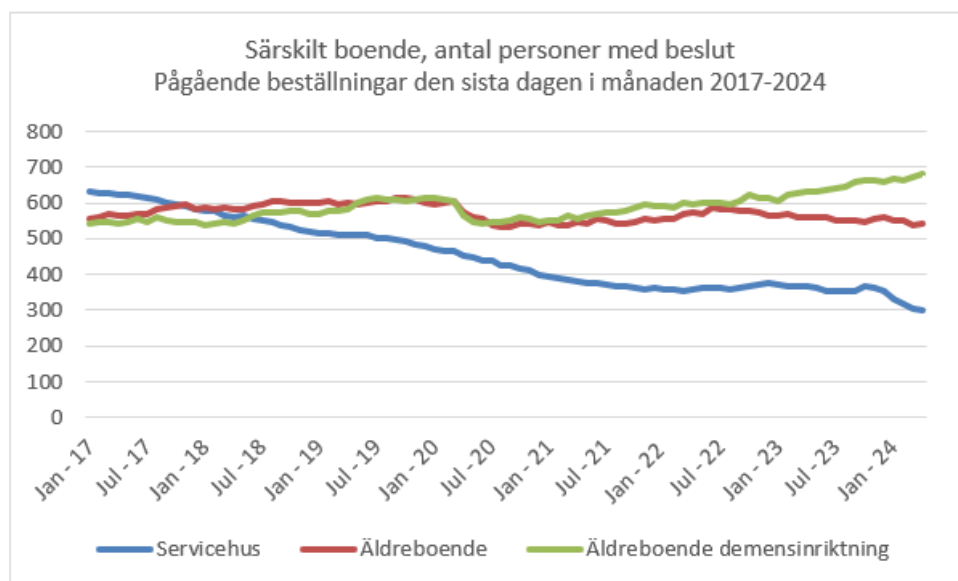

Antalet personer med daglig verksamhet enligt LSS har ökat, i övrigt har det varit en återhållsam utveckling inom de flesta insatser enligt LSS. För de insatser där ersättning utgår för utförd tid har antalet ersatta timmar minskat jämfört med föregående år. Antalet timmar personlig assistans enligt LSS har minskat vilket delvis kan förklaras av att personer med omfattande beslut har blivit beviljade assistans från Försäkringskassan. Antalet personer med assistansersättning från Försäkringskassan, där kommunen betalar för de 20 första timmarna per vecka samt sjuklönekostnader, har ökat.

2024-05-23

Antalet personer med beslut om stöd i ordinärt boende i form av hemtjänst har ökat jämfört med det första delåret 2023. Samtidigt har den genomsnittliga beställda tiden per person minskat så sett till antalet timmar var det små förändringar jämfört med året innan.

Diagrammet visar antal personer som vid varje månadsskifte har haft ett pågående beslut om särskilt boende. Siffrorna inkluderar alla beslut oavsett verkställighet. Antalet personer med beslut om äldreboende minskade 2020, som en följd av pandemin, och har därefter successivt ökat igen. Det är framför allt beslut om äldreboende för personer med demenssjukdom som har ökat. För servicehus avtog den minskande trenden under 2022 på grund av ändrade riktlinjer som gjorde att fler fick bifall på sina ansökningar. Sedan oktober 2023 går det inte längre att ansöka om insatsen servicehus och antalet personer med insatsen har därefter minskat.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Under kommande år finns planer på att starta upp fler nya förskolelokaler med avsikten att kunna erbjuda fler barn en förskoleplats nära hemmet. Då den förändrade befolkningsstrukturen och –prognosen ger färre barn i förskoleålder fram till 2028 och därefter en ökning till dagens nivåer fram till 2033 kan politiskt beslutade strategier för förskolans lokaler behöva ses över för att undvika överkapacitet och mer omfattande resursutmaningar framöver.

Ett stort hinder för att rekrytera personal till förskolan är att det saknas utbildade förskollärare och barnskötare. Skolverkets senaste lärarprognos visar att även om personalbehovet bedöms minska något till följd av mindre barn- och elevkullar

2024-05-23

kommer det råda brist på legitimerade förskollärare. Det beror på att det inte examineras tillräckligt många förskollärare för att möta behoven fram till 2035.

Ibland saknar de som arbetar i förskolan grundläggande kunskaper både i svenska språket och om förskolans uppdrag. Det innebär att många barn möter förskolepersonal som saknar utbildning för att arbeta med barn. Brist på förståelse för förskolans uppdrag och brister i det svenska språket kan ge särskilt allvarliga konsekvenser på förskolor i socialt utsatta områden.

Regeringen har planer på att utreda om obligatorisk språkförskola och språkkrav för personalen. Målet är att alla barn ska få en stark grund i det svenska språket innan de börjar skolan. Hur detta kommer att påverka förskolorna i Västerås är svårt att förutsäga i nuläget.

Flera skolor har utmaningar med trångboddhet, vilket gör att elever som önskar dessa skolor inte får plats. Med färre elever finns risk för att allt större andel av resurserna går till lokalkostnader, vilket i sin tur kan leda till försämrad kvalitet i verksamheterna.

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att utreda frågor om ett kommande nationellt professionsprogram som ska träda i kraft 2025. Syftet med programmet är att stärka professionen hos rektorer, lärare och förskollärare, öka yrkenas attraktionskraft samt utveckla undervisningens kvalitet.

Allt fler barn och unga får diagnosen intellektuell funktionsnedsättning. Det har skett en ökning av antalet barn och unga som utreds och mottas i den anpassade grundskolan vilket innebär att antal elever i den anpassade grundskolan ökar.

Psykisk ohälsa ökar bland unga. Det leder till sämre förutsättningar att kunna lyckas i skolan, både kunskapsmässigt och socialt. Den psykiska ohälsan leder ofta till brist på motivation och problematisk skolfrånvaro.

Artificiell intelligens, AI, kommer att ha stor påverkan på skolans verksamhet samt hela samhällsutvecklingen. Källkritik blir allt viktigare då desinformation, "Fake news" blir svårare att upptäcka och sprids snabbt via sociala medier. AI kommer att kunna bidra till att underlätta administrationen och förbättra lärandet genom mer individanpassat lärande.

Elevers val tas bort i grundskolan. Syftet är att frigöra undervisningstid till skolämnen som behöver mer tid, såsom de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Regeringen har presenterat en nationell strategi för att bekämpa brottslighet och öka tryggheten, och som en del av samhället spelar skolan en viktig roll i detta arbete. Strategin handlar bland annat om att utveckla det brottsförebyggande arbetet i skolan, stärka föräldransvaret och förbättra stödet till vårdnadshavare. Genom att barn och unga ges en bra skolgång förstärks deras framtidsutsikter och förhindrar utanförskap, kriminalitet och missbruk. Regeringen vill ge skolan bättre förutsättningar att sätta in stöd i rätt tid.

2024-05-23

Den statliga utredningen "Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen" föreslår bland annat att regeringen ska tillsätta utredningar för att se över befintliga regelverk för att öka myndigheters möjligheter att samverka, hämta in uppgifter från andra myndigheter samt förebygga brott och felaktiga utbetalningar. Detta ledde till en annan statlig utredning "Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan...", vilken föreslår ett antal förändringar i lagstiftningen som inom kort kan komma att förenkla myndigheters informationsdelning och samverkan.

Ändringarna i lagstiftningen kring regional dimensionering och planering av gymnasial utbildning träder i kraft 1 juli 2025. Det betyder att när utbildningar planeras ska hänsyn tas till både elevers önskemål och arbetsmarknadens behov. Nämndens mål om att fler elever ska välja ett yrkesprogram är i linje med de nya underlagen. Det kommer att krävas flera parallella insatser. Studie- och yrkesvägledningen behöver utvecklas för att, i högre utsträckning än tidigare, stötta individer att göra välinformerade framtidsval. Branscher med stor kompetensbrist kan behöva arbeta för att öka kännedomen om branschen och utveckla sin förmåga att attrahera kompetens.

Inom Vuxenutbildningscentrum kommer troligen hot och individer som agerar hotfullt öka. Vuxenutbildningen har tagit beslut att inte längre förlänga studier för individer som inte gör progression. Bilden är att det finns individer som satt i system att skriva in sig i studier främst för att uppbära ekonomisk från andra myndigheter.

Flera lagändringar av stor betydelse är på gång inom socialtjänsten. Nya Socialtjänstlagen med dess betoning på förebyggande socialt arbete och tidiga insatser kommer troligen träda i kraft den 1 juli 2025. I förslagen ingår möjligheten att fatta beslut om öppna insatser utan föregående biståndsprövning.

Samsjuklighetsutredningen föreslår att all behandling av skadligt bruk och beroende ska övergå till regionerna. Om förändringen träder i kraft är den en av de största inom socialtjänstens område på flera decennier.

Utifrån de senaste årens kraftiga ökning av gängkriminalitet och dess påverkan på samhället finns ett tjugotal lagförslag om åtgärder för att få bukt med problematiken. Regeringen har även initierat en översyn och reformering av Statens institutionsstyrelsens särskilda ungdomshem. Det finns vidare utredningsuppdrag och utredningar gällande hårdare påföljder och införande av ungdomsfängelser.

Den förväntade utvecklingen i form ökat antal personer med någon form av funktionsnedsättning och ökad mängd insatser samt en ökad andel äldre, i kombination med svårigheter med bemanning och kompetensförsörjning, kvarstår. Frågan om eventuellt statligt huvudmannaskap för personlig assistans är inte avgjord.

2024-05-23

Merparten av stadens ungefär 200 broar börjar uppnå sin tekniska livslängd, vilket kommer att innebära utmaningar både ekonomiskt och gällande trafikflödet under avstängningstiden.

Behovet av nya eller förlängda busslinjer att kräva en utökning av beställningen till regionens kollektivtrafikförvaltning. Satsningar som återinförande av 40-resorskort samt fria resor för olika målgrupper påverkar självfinansieringsgraden i kollektivtrafiken.

Investeringsramen tidigare år var dubbelt så stor men med en genomförandegrad på omkring 50 procent. Med nuvarande investeringsplan som innehåller ett stort antal prioriterade objekt förväntas en betydligt högre genomförandegrad. Det har gett en tydlig signal av vilka investeringar som staden vill se bli realiserade. Stadens inriktning kring inhyrningar förväntas fortsätta till fördel för egenägda samhällsfastigheter där möjligheten finns.

Förvaltningarnas behov av lokaler för deras verksamheter måste nu omprioriteras och analyseras mer ingående, samutnyttjande av lokaler och innovativa lösningar ökar ytterligare i och med att kommande nybyggnation pausats.

Med ett åldrande fastighetsbestånd följer ett ökat underhållsbehov och förvaltningen märker idag av ett ökat behov av underhåll. konsekvensen av uteblivet planerat underhåll är ännu mer reparationer och att verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler inte uppfylls. Inom fastighetsbeståndet finns det objekt där standarden på inomhusmiljön är så pass eftersatt att verksamheten i lokalen riskeras att stoppas.

De trender som märks för detaljplaneverksamheten är att vissa tidplaner förskjuts kraftig på grund av långa handläggningstider hos de statliga myndigheterna, då främst dispenser som ligger inom naturskyddsområdet. Miljöbalkens krav på utredningar utökas succesivt vilket ger detaljplaneringen ytterligare pålagor.

Västerås Stad har haft stor brist på ställföreträdare i flera år. Bristen medför att medborgare i behov av stöd får vänta flera månader på att få hjälp av en god man eller förvaltare och i ett fåtal ärenden blir medborgaren helt utan stöd. Den långa handläggningstiden gör också att ställföreträdare som fransäger sina uppdrag får vänta upp till ett år innan de kan avsluta uppdraget, eftersom det finns en skyldighet att kvarstå tills en ny ställföreträdare utses. Överförmyndarenheten tror att det även framöver kommer vara svårt att rekrytera ställföreträdare.

Arenaområdet på Rocklunda är en viktig del för idrotten. När nu fler lag/individuella idrottare når högsta nivå i sin idrott, kräver det också uppdaterade anläggningar. Det är en utmaning kring ägandeskapet av Rocklunda, vilket också påverkar andra delar av verksamheten genom behov att lägga extra medel för att hålla exempelvis friidrottshallen och Arosvallen i skick för idrotten.

Utvecklingen av Vedbobacken med dammbyggnad och breddning och höjning är ett stort pågående projekt. Likaså ridanläggningen på Hamre, som renoveras för att klara de åren fram till att den nya anläggningen kan tas i bruk.

2024-05-23

Stadens fritidsklubbar och fritidsgårdar har en viktig roll i att nå barn och unga som inte upplever att fritiden är meningsfull, som inte har råd att delta i föreningslivet eller har föräldrar som inte kan ge det stöd som behövs. Här kommer nya arbetssätt behövas för att nå grupper som idag inte hittar till verksamheten.

Offentligt anställda inom bibliotek och museer upplever ett klimat där kränkningar, hat och hot från en polariserad allmänhet äventyrar det öppna samhället och principen om armlängds avstånd.

Prognosen är att omvärldsekonomin förväntas återhämta sig under 2025 och 2026 och arbetslösheten då vänder ner. Arbetsförmedlingen bedömer att nästan 85 % av de långtidsarbetslösa har en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden och utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa med kort utbildning. Bristen på utbildad arbetskraft antas kvarstå över tid, då många av de arbetssökande saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. Oavsett konjunkturläge kommer efterfrågan på utbildad arbetskraft vara stor, inte minst inom vård och omsorg.

Förslaget från det statliga uppdraget ”Uppdrag att utreda aktivitetsplikt - deltagande i heltidsaktiviteter för rätt till försörjningsstöd” kan innebära att kommunerna ges en skyldighet att tillhandahålla arbetsmarknadsinsatser som motsvarar den enskildes arbetsförmåga.

En ny arbetslöshetsförsäkring där rätten till ersättning baseras på inkomster i stället för på arbetad tid är nu ute på lagrådsremiss, och föreslås träda i kraft den 1 oktober 2025. Förslaget innebär att arbetslöshetsersättning ska lämnas med olika ersättningsnivåer utifrån tiden som en sökande har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa, att ersättningen ska trappas ner under tiden den sökande är arbetslös och att ersättningsperiodens längd ska anpassas utifrån sökandens arbetsmarknadsförankring. Förändringarna kan påverka inflödet till ekonomiskt bistånd.

UPPFÖLJNING AV MÅL

Kommunfullmäktige beslutade i april 2023 om en reviderad styrmodell för Västerås stads koncern. Fullmäktige beslutade också, i enlighet med modellen, om politisk viljeinriktning för perioden 2024–2027:

- En jämlik, trygg och socialt hållbar kommun
- En klimatsmart och ekologisk hållbar kommun
- En kommun med hög sysselsättning, goda arbetsvillkor och ett starkt näringsliv

Inom dessa tre områden anges ett antal övergripande mål. Styrmodellen beskrivs mer ingående i Policy för styrningen i koncernen Västerås stad och den politiska viljeinriktningen återfinns i Årsplan 2024. Dokumenten finns tillgängliga på stadens hemsida www.vasteras.se.

2024-05-23

Utifrån den politiska viljeinriktningen har respektive nämnd tagit fram förslag på upp till tre mål som sedan beslutades i kommunfullmäktige i samband med årsplanen. I Årsplan 2024 beskrivs nämndernas mål och dessa kopplas även till Agenda 2030, FN:s 17 globala hållbarhetsmål.

Flertalet av nämndmålen är fleråriga för mandatperioden. Det begränsar möjligheterna att redan nu efter några månader kunna dra slutsatser hur väl målen kommer att uppfyllas. Det blir därför snarare en redovisning av i vilken utsträckning åtgärder genomförs för att nå målen. Genomgående görs aktiviteter för att nå målen och att utveckling mot målnuppfyllnad är därmed pågående.

I det följande visas kommunfullmäktiges politiska viljeinriktning med ingående mål och vilka nämndmål som finns kopplade till dessa. Pågående aktiviteter beskrivs i nämndernas delårsrapporter. Bedömningen av hur väl aktiviteter bidrar till att målen uppnås kommer vara mer i fokus i kommande uppföljningar när åtgärder haft mer tid att ge effekt. En övergripande reflektion är att redovisade aktiviteter i stort sett genomgående skulle behöva förtydligas avseende tidplan för slutförande och förväntad effekt för uppfyllande av respektive mål. Detta för ge en grund till uppföljning av framsteg i förhållande till en plan dels för året, dels för hela perioden till dess att målet ska vara uppfyllt.

En jämlik, trygg och socialt hållbar kommun

ökar möjligheten till stöd och lärande för att alla barn och unga ska lyckas och känna framtidstro.

stärks kommunens förebyggande och trygghetsskapande arbete tillsammans med civilsamhället och näringslivet.

ökar tillgången till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv med fokus på de västra stadsdelarna.

skapas bättre förutsättningar för att bygga bostäder och samhällsfastigheter mer kostnadseffektivt, hållbart och tillgängligt.

Kommunstyrelsen

Minska den socioekonomiska utsattheten i kommunens mest utsatta områden med minst 3 procent varje år.

2024-05-23

Förskolenämnden

Under perioden 2024-2027 ökar likvärdigheten genom att den pedagogiska segregationen minskar.

Under perioden 2024-2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.

Grundskolenämnden

Under perioden 2024-2027 ökar likvärdigheten genom att den pedagogiska segregationen minskar.

Under perioden 2024-2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.

Utbildningsnämnden

Under perioden 2024-2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.

Under perioden 2024-2027 ökar antalet elever som slutför en yrkesutbildning.

Individ- och familjenämnden

Under perioden 2024-2027 ökar förtroendet för socialtjänsten.

Under perioden 2024-2027 ökar andelen personer som upplever en förbättrad situation när de får stöd och hjälp till över 80 procent.

Arbetsmarknadsnämnden

Under perioden 2024-2027 minskar andelen barn som bor i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Ökar människors delaktighet, självständighet och möjlighet till utveckling på jämlika villkor, bland annat genom ökad tillgång till kultur, idrott och digital kunskap.

Ökar människors inflytande över hur insatser utförs och fler känner sig trygga med insatserna de har.

Äldrenämnden

Ökar andelen undersköterskor i nämndens utförarverksamheter.

Ökar äldres upplevelse av delaktighet och av att bli förstådda.

Tekniska nämnden

Öka andelen västeråsare som känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällstid.

Fastighetsnämnden

Öka nyttjandegraden av stadens lokaler.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Öka andelen barn och unga som regelbundet deltar i organiserade fritidsaktiviteter, med fokus på de västra stadsdelarna.

2024-05-23

Kulturnämnden

Under perioden 2024-2027 ökar andelen barn och unga som regelbundet deltar i organiserade fritidsaktiviteter, med fokus på de västra stadsdelarna.

Byggnadsnämnden

Under perioden 2024-2027 förbättras samhällsbyggnadsprocessen så att den blir mer effektiv och ändamålsenlig.

Skultuna kommunalnämnd

Förbättra resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Stärka invånarnas inflytande över kommunal utveckling.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarenheten ska förordna eller lämna förslag på en lämplig ställföreträdare inom tre månader från att behov av ställföreträdare har konstaterats för en enskild.

Valnämnden

Ökar tillgängligheten under förtidsröstning och valdag så att fler röstar i allmänna val/europaparlamentsval.

En klimatsmart och ekologiskt hållbar kommun

ökar framkomligheten och tillgängligheten i gång-, cykel och kollektivtrafiken i hela kommunen.

främjas stadsgrönka och andra ekosystemtjänster samtidigt som den biologiska mångfalden ökar.

skapas mer jämlika förutsättningar för att leva hållbart.

minskar Västerås stads fossilberoende för att bli en fossilfri kommunal organisation år 2030.

Kommunstyrelsen

Minska koldioxidutsläppen med 56 procent inom Västerås stad.

Tekniska nämnden

Öka resandet med cykel och kollektivtrafik.

Öka andelen investeringsprojekt som bidrar till ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

2024-05-23

Fastighetsnämnden

Minska värmeförbrukningen och köpt el i stadens lokaler.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Minskar fossila utsläpp genom utfasning av fossil plast, lägre energiförbrukning och successiv omställning till fossilfria fordon och maskiner.

Byggnadsnämnden

Under perioden 2024-2027 förbättras samhällsplaneringen för att få ett mer hållbart, sammanhållet, nära och blandat Västerås.

Under perioden 2024-2027 stärks invånarnas inflytande över stadsbyggnadsfrågor genom fördjupad dialog.

Miljö- och konsumentnämnden

Förbättrad luftkvalitet.

En kommun med hög sysselsättning, goda arbetsvillkor och ett starkt näringsliv

skapas bättre förutsättningar för människor att komma i egen försörjning.

ökar kommunens samverkan med utbildningsaktörer för att stärka arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

förbättras arbetsmiljön och villkoren för stadens anställda för att höja verksamhetens kvalitet.

bidrar kommunen till ett starkare och mer blomstrande näringsliv med fokus på små och medelstora företag.

Kommunstyrelsen

Öka nöjdheten med Västerås stads service och myndighetsutövning bland små och medelstora företag.

Förskolenämnden

Under perioden 2024-2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Grundskolenämnden

Under perioden 2024-2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

2024-05-23

Utbildningsnämnden

Under 2024-2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Individ- och familjenämnden

Under perioden 2024-2027 minskar personalomsättningen till under 12 procent inom samtliga verksamheter.

Arbetsmarknadsnämnden

Under perioden 2024-2027 minskar antalet arbetslösa utan arbetshinder med ekonomiskt bistånd, som ett led i att minska långtidsarbetslösheten i Västerås.

Under perioden 2024-2027 ökar andelen personer som lämnar insatser hos kommunens arbetsmarknadsenheter för arbete, studier, bidragsanställning eller program hos Arbetsförmedlingen.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Ökar andelen personer som går från biståndsbedömd sysselsättning till studier eller anställning på den ordinarie arbetsmarknaden.

Äldrenämnden

Ökar äldres användning av och kunskap om digitala alternativ.

Fastighetsnämnden

Öka det hållbara medarbetarengagemanget (HME) på teknik- och fastighetsförvaltningen.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Ökar och utvecklar samverkan med civilsamhället, näringslivet och offentliga verksamheter.

Kulturnämnden

Under perioden 2024-2027 ökar andelen västeråsare som tar del av kultur och evenemang, samtidigt som det totala antalet besökare ökar.

Under perioden 2024-2027 utökas antalet medborgarkontor i kommunens bibliotek så att det offentliga kommer närmare invånarna och civilsamhället.

Skultuna kommundelsnämnd

Halvera antalet unga som varken arbetar eller studerar.

Miljö- och konsumentnämnden

Digitalisering.

Kommunikation/Information.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarenheten ska tillhandahålla en hållbar arbetsmiljö där anställda trivs och är trygga. Medarbetarundersökningen ska visa en arbetsbelastning på grön nivå och sjukfrånvaro ska ligga under 7 %.

2024-05-23

FINANSIELLA MÅL FÖR VÄSTERÅS STADS KONCERN

Kommunfullmäktige har angivit tre finansiella mål för Västerås stad:

- Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, utjämning och generella bidrag.
- Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent.
- Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor, där nettouplåning är upplåning minus likvida medel.

Därtill ett finansiellt mål för Västerås stads koncern:

- Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent.

Målen bedöms kunna uppfyllas. Prognosen för Västerås stads totala resultat ligger i linje med budget. Sett till **resultat** exklusive jämförelsestörande poster så är den aktuella prognosen för året negativ, men sett över tid så innebär de fyra senaste årens positiva utfall att det uppsatta målet på minst 2,5 procent över tid uppfylls. Balanskravsresultatet ser dock inte ut att uppfyllas under året. Innevarande år framstår som särskilt utmanande med låg tillväxt i skatteunderlaget och fortsatt kraftigt ökande pensionskostnader. Den förväntade ekonomiska återhämtningen kommande år med ökad tillväxt i skatteunderlaget och sjunkande pensionskostnader utifrån den lägre inflationen innebär förändrade utsikter framåt. Inriktningen är att över tid fortsätta upprätthålla målnivån.

Västerås stads **soliditet**, inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken, beräknas till cirka 50 procent vilket innebär att målet uppnås. Även målet för Västerås stads **nettouplåning** förväntas upprätthållas för året.

Koncernens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser var vid utgången av 2023 drygt 38 procent och målet om lägst 30 procent bedöms vara uppfyllt även i år.

För bolag och kommunalförbund anges **finansiella mål i ägardirektiv och förbundsordningar**.

Majoriteten av de finansiella målen för bolag och kommunalförbund ser ut att uppfyllas 2024. Mimer, Parkeringsbolaget och Mälarhamnar uppnår inte de finansiella målen från ägaren avseende avkastningskrav på totalt kapital. Mälarenergis avkastning på totalt kapital, exklusive vatten och avlopp (VA) ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent vilket prognostiseras att uppnås. Mälarhamnar kommer inte uppfylla målet om en på utdelning på 0,7 mnkr till ägarna.

2024-05-23

Mål enligt ägardirektiv	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Mål 2024	Mål-uppfyllelse
Mälarenergikoncernens avkastning på totalt kapital exklusive VA ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent.	5,3	4,1	4,1	Minst 5,0	
Mälarenergikoncernens soliditet exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	39,8	40,1	39,0	Minst 30,0	
Bostads AB Mimers koncern ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och den får inte understiga 25 procent.	28,2	27,3	26,5	Minst 20,0	
Koncernen ska långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 %, affärsplanen (tioårsplanen) skall senast 2022 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 %, exklusive större försäljningar av hyresbostäder i det ordinära beståndet.	2,5	2,9	2,7	Minst 3,0	
Bolaget ska ge ägaren årlig utdelning i enligt Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.	2,2	3,1	Statslåne ränta + 1%	Statslåneränta + 1%	
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent.	68,6	69,2	69,0	Minst 30,0	
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska minst ha ett positivt resultat efter skatt.	96,7	8,1	-8,3	Positivt resultat	
Västerås Parkerings ABs soliditet ska uppgå till minst 12 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	15,5	16,5	17,2	Minst 12,0	
Västerås Parkerings ABs avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelser förekomma enskilda år. Affärsplanens tioårsplan ska över tiden visa en avkastning på minst 5 procent.	2,4	3,2	3,0	Minst 5,0	
Nya Västerås Flygplats ABs resultat efter finansnetto ska vara bättre eller i enlighet med beslut på ägarsamråd.	-21,5	-27,3	-30,2	Bättre än - 29,3	
Mälarhamnar AB ska ge en avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital.	<0	<0	<0	Minst 5,0	
Mälarhamnar ABs soliditet ska vara lägst 30 procent.	50	43	42	Minst 30,0	
Mälarhamnar AB ska erlagga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr.	0	0	0	0,7	
Vafab Soliditeten ska årligen öka, målvärde år 2030 >15 %.	9,0	9,5	8,7	Minst 15,0	

2024-05-23

SÄRSKILDA satsningar

Kollektivtrafiken

18 mnkr satsas på rabatterade taxor inom kollektivtrafiken. I april återinfördes 40-resorskortet och fria resor inom daglig verksamhet blir aktuellt inom kort. En permanentning av fria bussresor under sommarlovet för barn och ungdomar folkbokförda i Västerås har beslutats. Fria resor gäller både med allmän kollektivtrafik och med färdtjänst. Utredning pågår för av växling av skolskjuts mot ökad kollektivtrafik.

500 ferieplatser till barn och unga

Ett av trygghetspaketets stora uppdrag är fortsatt satsning på sommarlovspraktik, i år för cirka 500 ungdomar i åldern 13–15 år och med särskild prioritering av ungdomar som lever socioekonomisk utsatthet. Syftet med sysselsättningen är att ge ungdomar ett meningsfullt sommarlov, samt nya kunskaper och erfarenheter av arbetslivet. Drygt 2 300 ungdomar har i år ansökt digitalt till en av dessa 500 platser, som fördelas på fyra perioder. Ansvariga projektledare och medarbetare inom fritiden har rekviderat platser inom stadens verksamheter, hos civilsamhället och inom näringslivet.

Trygghetsatsning mot civilsamhället

För att skapa ett tryggare Västerås behöver flera åtgärder sättas in samtidigt. Exempel är att planera den fysiska miljön i våra stadsdelar, stärka civilsamhället, jobba med tidiga insatser, stödja idrottsföreningar, samverka med polisen och erbjuda sommarjobb.

Målområden inom kulturområdet är att engagera så många barn som möjligt att utveckla och fortsätta med ett konstnärligt uttryck så som musik, teater/musikal, skrivande/berättande, film/media/bild och dans för en upplevt meningsfull fritid och ett möjligt livslångt intresse och engagemang. Undervisning i musikinstrumentspel, musikskapande, film och media är i gång på Vallby och på Pettersberg. Hösten 2024 startar Kulturskolan även på Bäckby. Sammanlagt har Kulturskolan nu cirka 140 elever i avgiftsfria kontinuerliga kurser på Pettersberg, Vallby och Bäckby.

I Vallby centrum upprättas ett Barn- och ungdomskulturcentrum. Bibliotek och kulturskola samverkar med verksamheter.

Generell planering för trygghetsskapande åtgärder fortgår genom kontakt med bland andra scoutföreningar, en dansgrupp och Skådebanan för ytterligare aktiviteter i samtliga av de västra stadsdelarna.

Samarbete med ett stort antal föreningar och nätverk för ett utökat och varierat program för alla under året både på Vallby friluftsmuseum.

2024-05-23

Att tidigt fånga upp barn och ungdomar inom idrotten och fritidsverksamheten har stor påverkan på frågor kopplat till trygghet och säkerhet. Idrotten och den organiserade fritidsverksamheten kan skapa gemenskap och ge barn och unga ett meningsfullt innehåll som bidrar till nya sociala sammanhang och personlig utveckling.

Arbetet fortsätter med att byta och gräva ner belysningen i motionsspåren.

Människan bakom uniformen, MBU, har startat sin första kurs med 12 ungdomar.

En utveckling att ske gällande arbetet med UVAS (unga som varken arbetar eller studerar 16–29 år), socialtjänst, skola, polis och fritid i samverkan, samt Våga bry dig.

Stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad

Nya riktlinjer är antagande gällande arrangemangsstöd, som anger att näringslivsdirektör beslutar om arrangemangsstöd. Arbetet med att upprätta arrangemangsstödet har skett i bred förankring med andra förvaltningar och med benchmark mot andra kommuner.

Totalt har 20 ansökningar inkommit varav 12 har beviljats stöd i olika omfattning. Utöver arrangemangsstödet så har även en samverkan inletts med några av de etablerade arrangörer som verkar i Västerås i syfte att stärka samverkan mellan staden och arrangörerna. Arbetet inför SM-veckan och Cityfestivalen fortlöper enligt plan.

Insatser för stärkt civil beredskap

Kommunfullmäktige beslutade den 7 mars om att tillföra 26 mnkr i driftmedel för stärkt civil beredskap. Syftet är att höja den civila beredskapen i händelse av kriser eller krig. Åtgärder görs för att säkerställa mat, vatten, värme, el, samband, hygien, skydd och ledningsförmåga inom Västerås stads verksamheter och till civil befolkningen. För att säkerställa försörjningsberedskapen köps nödvändig utrustning och förbrukningsartiklar in och läggs på lager. Extrasatsningen kommer också att finansiera utrustning till Västerås frivilliga beredskapsgrupp.

I satsningen ingår ett projekt som handlar om att identifiera och definiera verksamheter inom kommunen som måste fortgå under höjd beredskap.

Insatser för ökad avtalstrohet

Kommunfullmäktige beslutade den 11 april om att tillföra 4 mnkr i driftmedel till insatser för ökad avtalstrohet. Uppdraget att öka avtalstroheten genom en förbättrad avtalsförvaltning planeras och nyckelaktiviteter har identifierats samt vilket behov av projektbemanning som behövs.

2024-05-23

UPPFÖLJNING AV UPPDRAG FRÅN ÅRSPLAN 2024

Uppdrag/Åtgärd	Status	Färdiggrad
Uppdrag 1 Cykelstrategi		
Uppdrag 2 Förslag till fördelning av ospecificerade investeringar		
Uppdrag 3 Genomföra en tvåårig provperiod med gånggata på Vasagatan		
Uppdrag 4 Samlad besparing konsulttjänster		
Uppdrag 5 Sänka inköpskostnaderna		
Uppdrag 6 Utred skolskjuts		
Uppdrag 7 Utred utformningen av framtidens äldreboenden		
Uppdrag 8 Utveckla upphandlingsenhetens stöd till nämnder och bolag		
Uppdrag 9 Öka arbetet med och samordningen kring att söka EU-finansiering och annan extern finansiering		

UPPDRAG 1 CYKELSTRATEGI

Uppdrag om att ta fram en cykelstrategi kommer att hanteras inom ramen för framtagande av nytt mobilitetsprogram. Arbeta har inletts med framtagande av verksamhetsbeslutsunderlag som en projektbeställning, för att forma uppdraget. Intern dialog för att säkra personella resurser har startat.

UPPDRAG 2 FÖRSLAG TILL FÖRDELNING AV OSPECIFICERADE INVESTERINGAR

Fastighetsnämnden har haft en överläggning av ärendet den 25 april 2024. Under maj planeras det att beslutas om en fördelning.

UPPDRAG 3 GENOMFÖRA EN TVÅÅRIG PROVPERIOD MED GÅGATA PÅ VASAGATAN

Planering pågår inför första säsongen med sommargånggata, som kommer att etableras på Vasagatan den 17 juni.

UPPDRAG 4 SAMLAD BESPARING KONSULTTJÄNSTER

Den samlade besparingen på 15 mnkr har fördelats ut på de olika nämnderna utifrån tidigare nivåer på konsultköp. Vid uppföljning av kontot för konsulttjänster uppgår kostnaderna för årets fyra första månader till 14,9 mnkr vilket ska

2024-05-23

jämföras med 22,0 mnkr förra året. Detta betyder att minskningen uppgår till 7,1 mnkr under det första tertialet.

UPPDRAG 5 SÄNKA INKÖPSKOSTNADERNA

Arbetet med att minska inköpskostnaderna sker inom respektive nämnd och vidtagna och planerade åtgärder som lyfts är bland annat uppföljning av avtal, ökad kontroll och avtalstrohet, utbildningsinsatser, återhållsamhet samt framtagande av metod för analys. Flera nämnder lyfter också svårigheter med uppföljning av detta uppdrag.

UPPDRAG 6 UTRED SKOLSKJUTS

Arbete pågår i en projektgrupp mellan teknik och fastighetsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, region Västmanland samt Svealandstrafiken. Bland annat har en gemensam workshop genomförts. Skultuna kommundelsförvaltning och stadsbyggnadsförvaltningen hålls informerade och används som referensgrupp.

UPPDRAG 7 UTRED UTFORMNINGEN AV FRAMTIDENS ÄLDREBOENDEN

Ett samarbete omkring uppdraget har inletts mellan förvaltningar i staden och övriga parter i samhällskontraktet inom fokusområdet Välmående och självständiga äldre. En första workshop med kommunala pensionärsrådet (KPR) genomfördes i april i syfte att inhämta målgruppens tankar och önskemål. Både politiker, tjänstemän samt medlemmar från KPR:s medlemsorganisationer deltog. Inför hösten planeras en uppföljande workshop, då civilsamhällets föreningar och organisationer samt representanter från näringslivet kommer att bjudas in. Syftet är dels att informera om de utmaningar samhället står inför vad gäller vård och omsorg om äldre, inhämta dessa aktörers tankar och idéer, dels öppna upp för framtida samverkan. Uppdraget ska återslagas i slutet av 2025.

UPPDRAG 8 UTVECKLA UPPHANDLINGSENHETENS STÖD TILL NÄMNDER OCH BOLAG

Under året har det gjorts flera kvalitetsförbättrande insatser där man jobbar mer enhetligt och systematiskt, vilket förbättrar stödet och resultatet. Framförallt har de två piloterna inom kategoristyrning införts skarpt för koncernen, dessutom har kategori inom digitala lösningar påbörjats och samtal om införande av kategori inom socialtjänstens område pågår. Det genomförs också löpande träffar tillsammans med koncernens bolag samt träffar med stadens förvaltningar.

UPPDRAG 9 ÖKA ARBETET MED OCH SAMORDNINGEN KRING ATT SÖKA EU-FINANSIERING OCH ANNAN EXTERN FINANSIERING

Uppdraget har justerats och leds nu på direktörsnivå. Ett förslag har arbetats fram för att utöka arbetet med och samordningen kring att söka EU-finansiering och

2024-05-23

annan extern finansiering. Dialog med förvaltningar pågår om finansiering av stödresurs inför 2025.

Samhällsbyggnadsenhetens uppdrag kring detta har avgränsats och därför rapporterar vi på delen om policyn för internationellt arbete. Planerad remiss i höst och till KS innan årsskiftet.

UPPFÖLJNING AV PRIVATA UTFÖRARE

Varje nämnd ska lämna in uppgifter om privata utförare. Uppföljningen sker i enlighet med Program för uppföljning av privata utförare i kommunal verksamhet som antagits av kommunfullmäktige. Syftet med programmet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare, öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet och stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas. Nämnder som har privata utförare ska anta egna riktlinjer utifrån programmet. Äldrenämnden och nämnden för personer med funktionsnedsättning har antagna riktlinjer, som är under revidering.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning har under året följt upp tre leverantörer om daglig verksamhet varav en på grund av tidigare brister i systematiskt kvalitetsarbete. Övriga två följer avtalade villkor men har förbättringsområden inom brandskyddsarbetet. Två utförare av bostad med särskild service har följts upp som bedömdes följa avtalen.

Äldrenämnden har en pågående uppföljning av en utförare av hemvård, samt en uppföljning angående fast omsorgskontakt i hemtjänsten med anledning av lagändring. Ett äldreboende följs upp efter tidigare brister i bemanning som ej åtgärdats förrän beslut om vite fattades.

Individ- och familjenämnden har ingen beslutad riktlinje. Uppföljningar görs dock av privata utförare av familjehem samt för HVB-hem inför placering och under placeringstiden utifrån avtal. För avtal tecknade via Adda har Adda ett uppföljningsansvar.

Fristående skolor och förskolor räknas inte som privata utförare och omfattas inte av programmet. Enligt skollagen har dock kommunen ett ansvar för tillsynen för att säkerställa att verksamheten uppfyller krav som följer av lagar och föreskrifter.

2024-05-23

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning Västerås stad

Resultaträkning, mnr	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Budget 2024	Prognos 2024	Prognos- avvikelse
Intäkter	747	768	-21	2 288	2 281	-7
Kostnader	-4 273	-4 260	-13	-12 462	-12 588	-126
Avskrivningar	-212	-219	7	-664	-660	4
Verksamhetens nettokostnader	-3 738	-3 711	-26	-10 838	-10 967	-129
Skatteintäkter	2 863	2 895	-33	8 687	8 615	-71
Generella bidrag och utjämning	719	693	25	2 081	2 156	76
Verksamhetens resultat	-156	-123	-34	-71	-196	-124
Finansiella intäkter	312	156	156	613	676	62
Finansiella kostnader	-148	-181	33	-542	-487	55
Finansnetto	164	-25	189	72	189	117
Resultat	8	-147	155	0	-7	-7

2024-05-23

Budget, utfall och prognos per nämnd

Nämnder, mnkr	Budget 2024	Avvikelse perioden	Prognos	Prognos avvikelse
Äldrenämnden	-1 901	-2	-1 904	-3
Grundskolenämnden	-2 597	10	-2 585	12
Tekniska nämnden	-654	-15	-668	-15
Förskolenämnden	-1 247	-2	-1 238	9
Fastighetsnämnden	0	-7	20	20
Individ- och familjenämnden	-747	8	-733	14
Nämnden för idrott, fritid o förebyggande	-355	-8	-376	-21
Byggnadsnämnden	-33	-6	-35	-2
Kommunstyrelsen	-268	21	-252	16
Arbetsmarknadsnämnden	-388	8	-381	8
Miljö- och konsumentnämnden	-26	1	-26	0
Nämnden för pers. m funktionsnedsättning	-1 042	10	-1 036	6
Överförmyndarnämnden	-16	0	-16	0
Kulturnämnden	-183	0	-183	0
Skultuna kommundelsnämnd	-148	-1	-148	0
Utbildningsnämnden	-961	-3	-967	-6
Valnämnden	-7	2	-7	1
Kommunrevisionen	-5	0	-5	0
Totalt nettoresultat nämnder	-10 578	16	-10 540	38
varav exploatering, KS	0	0	0	0
varav reavinster, främst FN	3	9	11	8
varav finansiell leasing, FN	0	6	15	15
Resultat nämnder exkl. reavinster, exploatering och finansiell leasing	-10 581	1	-10 566	15
Centrala poster	-260	-54	-427	-167
Verksamhetens nettokostnader	-10 838	-39	-10 967	-129

2024-05-23

Budget, utfall och prognos per bolag och kommunalförbund

Bolag och kommunalförbund, mnkr	Utfall 2024-04	Budget 2024	Prognos 2024	Prognos- avvikelse 2024	Bokslut 2023
Västerås stadshus AB	144	142	142	0	202
Mälarenergi AB	401	476	351	-125	364
Bostads AB Mimer	5	88	46	-42	106
Nya Västerås Flygplats AB*	-14	-29	-29	0	-27
Västerås Parkerings AB	3	2	4	2	7
Västerås Strategiska Fastigheter AB	-1	-2	-8	-7	8
Västerås Marknads- och näringslivs AB	0	0	0	0	0
Strömkällan AB	0	0	0	0	0
Mälarhamnar AB	-1	-12	-10	2	-11
Västerås Central AB	1	4	4	0	4
Vafab kommunalförbund	6	9	1	-8	8
Räddningstjänsten Mälardalen	0	0	-4	-4	5
Västmanlandsmusiken	-2	0	-2	-2	0
Västmanlands teater	3	0	0	0	0
Summa bolag o kommunalförbund	545	679	496	-184	666

* Driftresultatet för Nya Västerås flygplats avser resultat före driftbidrag från ägarna (koncernbidrag). Budget, prognos och bokslut 2023 efter driftbidrag är 0 mnkr.

2024-05-23

Investeringar, Västerås stad

Investeringar Västerås stad, mnkr	Utfall perioden	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse Prognos- budget
Fastigheter - förskola	15	114	80	34
Fastigheter - grundskola	134	637	388	248
Fastigheter - gymnasiet	34	77	87	-10
Boenden	7	65	54	11
Idrottsfastigheter	1	104	52	52
Fastigheter - Skultuna	32	163	129	34
Energiinvesteringar fastigheter	0	10	10	0
Hamnen	1	0	1	-1
Hamnen, externa hyresgäster	0	59	23	36
Övriga fastighetsinvesteringar	10	77	80	-3
Fastighetsnämnden totalt	235	1 304	904	400
Infrastruktur ordinarie	1	109	106	3
Infrastruktur strategisk	17	98	84	14
Tekniska nämnden totalt	18	206	189	17
Mälarporten	19	54	51	3
Exploatering	10	161	93	68
Markinvesteringar	0	50	50	0
Övriga nämnder	15	141	134	8
Totala investeringar	296	1 917	1 421	496

2024-05-23

Investeringar, bolag och kommunalförbund

Investeringar bolag och kommunalförbund, mnkr	Utfall perioden	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse Prognos-budget
Mälarenergi AB	213	1 559	1 401	-158
Bostads AB Mimer	167	487	467	-20
Nya Västerås Flygplats AB	0	0	0	0
Västerås Parkerings AB	0	1	0	-1
Västerås Strategiska Fastigheter AB	10	18	25	7
Mälarhamnar AB	2	15	9	-5
Vafab kommunalförbund	26	139	139	0
Räddningstjänsten Mälardalen	57	145	146	1
Västmanlandsmusiken	1	1	1	0
Västmanlands Teater	0	1	1	0
Totala investeringar	476	2365	2189	-176

BILAGA 1. Finansrapport 2024-04-30

2024-04-30

Sammanfattning skuld- och tillgångsförvaltning

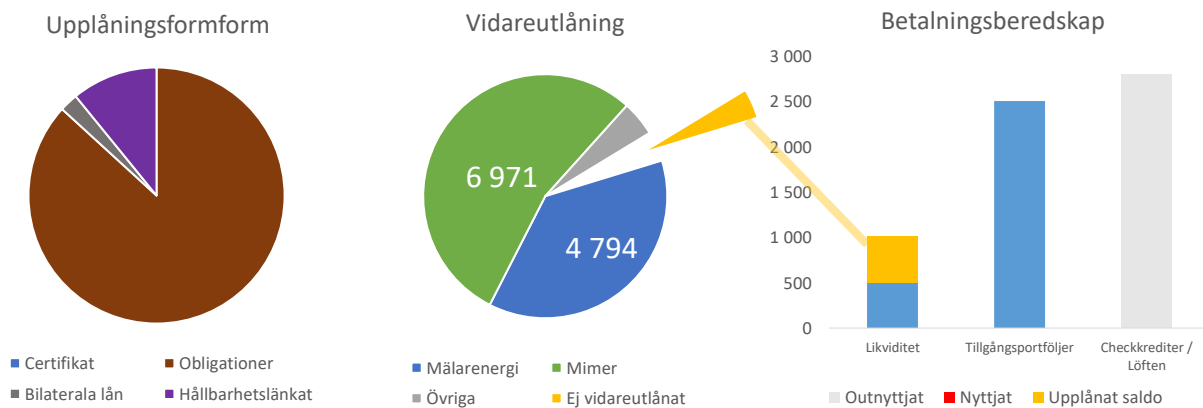
Samtliga regler för skuldförvaltning som anges i Västerås Stads Finanspolicy efterlevs

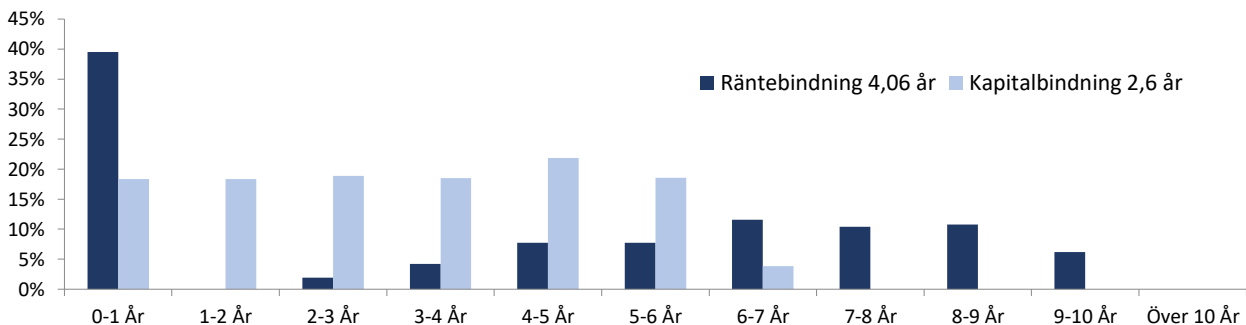
Skuldportföljens utveckling (mnkr)	2024-04-30	2024-03-31	IB 2024
Koncernens externa upplåning	12 873	12 873	12 523
Snittränta extern upplåning (inkl derivat)	2,50%	2,55%	2,46%

Tillgångsportföljernas utveckling (mnkr)	2024-04-30	utv. 1 mån	utv. i år
Pensionsportföljen	marknadsvärde 1 747	-0,5%	8,5%
Kulturfonden	marknadsvärde 193	-0,3%	6,6%
Asköviksfonden	marknadsvärde 3	-0,3%	6,4%
Likviditetsportföljen	marknadsvärde 562	-0,1%	3,9%
Tillgångsportföljer totalt	2 505		

Skuldförvaltning

Kapital- och räntebindning Västerås kommunkoncern

Räntekostnadsscenario kommunens del (mnkr)

År	%	Snittskuld	Marknad -1%	Huvudscenario	Marknad +1%
2025	2,3%	1 560	29	36	43
2026	2,1%	2 364	38	51	62
2027	2,1%	2 705	42	58	70
2028	2,1%	2 702	41	63	71

Stadens snittskuld är baserad på planunderlag samt framåtblickande prognoser från verksamheterna. Huvudscenariot beskriver räntemarknadens aktuella prissättning och Marknad +/- 1% motsvarar ett enprocentigt parallellskifte i marknadsräntorna. Staden har även intäkter relaterat till den upplånade likviditeten, intäkterna beror på dagsaktuella marknadsvillkor.

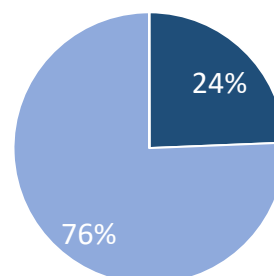
2024-04-30

Tillgångsförvaltning

Samtliga placeringsregler i Västerås Stads Finanspolicy gällande etik och hållbarhet efterlevs

Allokering pensionsportföljen

Samtliga allokeringsregler i Västerås Stads Finanspolicy efterlevs

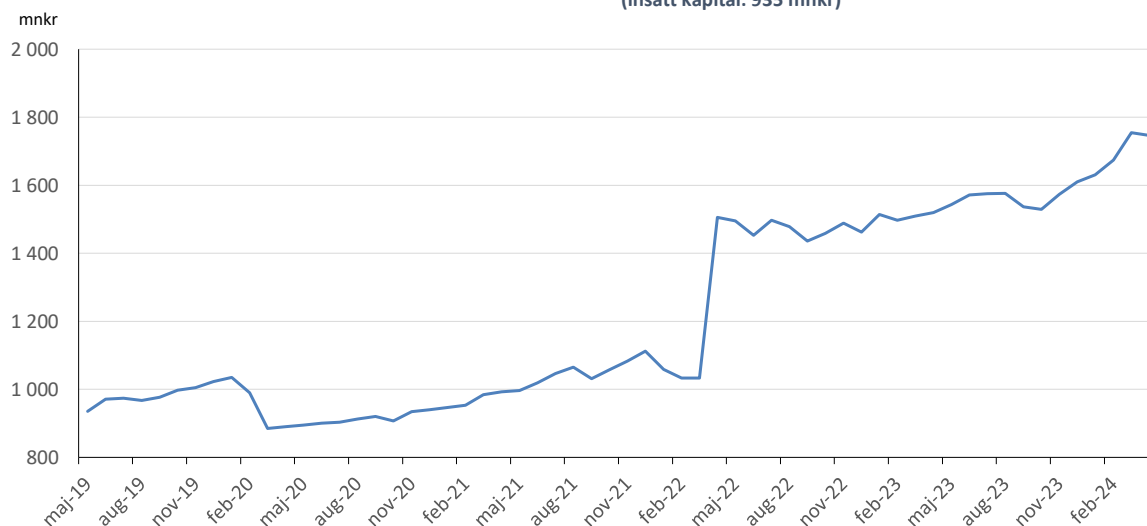
Pensionsportföljen

Tillgångsslag	Marknadsvärde (mnr)	Utveckling 1 mån	Andel	Duration
Räntebärande värdepapper	427,6	0,1%	24%	1,5 år
Aktier	1328,9		76%	
- varav svenska aktier	330,0	0,3%		
- varav utländska aktier	998,9	-0,9%		
Likvida medel	0,5		0%	
Totalt	1 757,0	-0,5%		

- Räntebärande värdepapper
- Aktier
- Likvida medel

Marknadsvärde pensionsportföljen

(insatt kapital: 935 mnr)

Under april månad 2022 flyttades 500 mnr från Likviditetsportfölj till Pensionsmedelsportfölj.